

**Den norske
Forfatterforening**

Årsmelding 2024-2025

INNHOOLD	SIDE
MEDLEMMENE	S 2
TILLITSVALGTE	S 3
DNFS REPRESENTANTER I ANDRE UTVALG OG ORG	S 4
FORKORTEELSE OG FORKLARINGER	S 5
OPPFØLGING AV HANDLINGSPROGRAMMET FRA ÅRSMØTET 2024	S 7
ÅRSMELDING FRA RÅDET	S 32
ÅRSMELDING FRA OPPTAKSKOMITEEN	S 33
ÅRSMELDING FRA ØKONOMIRÅDET	S 34
ÅRSMELDING TIL REGNSKAP FOR DnF	S 35
REGNSKAP FOR DNF 2024	S 36
ÅPENHETSRAPPORT	S 43
REVISORS BERETNING FOR DNF	S 45
ÅRSMELDING TIL REGNSKAP FOR DnFs STIPENDFOND	S 48
REGNSKAP FOR DNFS STIPENDFOND 2024	S 49
REVISORS BERETNING FOR DnFs STIPENDFOND	S 53
OMTALE NFOF	S 56
ÅRSMELDING TIL REGNSKAPET FOR NFOF	S 57
REGNSKAP FOR NFOF 2024	S 58
REVISORS BERETNING FOR NFOF	S 62
DESISORENES BERETNING	S 64
BUDSJETT FOR DnF 2025	S 65
STYRETS FORSLAG TIL HANDLINGSPROGRAM	S 66
VEDLEGG: HANDLINGSPROGRAM 2024	S 73

MEDLEMMENE

Avdøde siden forrige årsmøte er følgende medlemmer

Sidsel Mørck	05.03.2024	medlem siden 1970	(forrige årsmøteperiode)
Odd Selmer	02.03.2024	medlem siden 1965	
Kurt Narvesen	09.05.2024	medlem siden 1980	
Stian Sørli	24.12.2024	medlem siden 1972	
Øyvind Vågnes	07.01.2025	medlem siden 2006	
Berit Østbye	04.02.2025	medlem siden 1971	

Siden forrige årsmøte er følgende nye medlemmer innvotert:

Kirsti Eline Torhaug	Monica Bjermeland
Tone Myklebust	Joanna Lundberg
Silje Bekeng-Flemmen	Ingebjørg Liland
Mohamed Saif Al-Mofty	Tor Rivlin
Benedicte Rydland Hareide	Elin Eika Bringa
Elin Tinholt	Olav Fangel Jamtveit
Åse Ombustvedt	Eirik Willyson
Maria Tryti Vennerød	Annlaug Selstø
Guri Sørungård Botheim	Rita Paramalingam
Martin Svedman	Kamilla Danielsen
Silje Linge Haaland	Bjørn Høvik
Priya Bains	Ulla Svalheim
Andreas Rosvoll-Veie	Pia Edvardsen
Hanna Dahl	Kristin Vego
Anne Holt	Maren Barlien
Eivind Aalen Øi	Michael Rindahl
Ninni Nyhus	Sadik Qaka
Fredrik Lilleby	Evan Boone
Kathleen Rani Hagen	Kjersti Bergersen
Thor Soltvedt	Hilde Tobro
Eira Søyseth	Ida Fjeldbraaten
Ylva Østby Berger	Kristin Tveiten
Espen Stokke	Heidi Sævareid
Bår Stenvik	Lisbeth Nilsen
Klare Hveberg	Fatou Åsbakk
Ida Zachariassen Sagberg	Unn Conradi Andersen
Christine Caroline Nitter	Mari Johanne Nilsen
Monica Goksøyr	Even Teistung
Therese Bakkevoll	Maren Skolem
Tilde Strand Bogen	Hilde Østby
Anna With	David Toms
Annelita Meinich	Rasma Haidri
Kjell Erik Strømskag	Haile Bizen
Marit Daaland Lesjø	Sophie Essmat
Marianne Marthinsen	Zoran Mimica
Arild Rossebø	

Den norske Forfatterforening

Utmeldt etter eget ønske:

Per-Erik Skramstad
Manuel Pout

Gjeninnmeldt etter eget ønske:

Toril Brekke

Antall medlemmer primo februar 2025: 819

TILLITSVALGTE I PERIODEN FRA ÅRSMØTET 2024

Styret

Leder: Bjørn Vatne
Nestleder: Amalie Kasin Lerstang (i foreldrepermisjon juni–desember)
Styremedlemmer: Jens M. Johansson, Sandra Lillebø, Oda Malmin, Sivert Nesbø, Hanne Ramsdal og Endre Ruset.

Det har vært avholdt ti styremøter i perioden og to halvdags styreseminarer i forlengelse av styremøter. Av hensyn til reiseutgifter og tidsbruk ble fem styremøter avholdt digitalt via TEAMS.

DnFs litterære råd

Leder: Thomas Lundbo
Nestleder: Nils Henrik Smith
Medlemmer: Jørgen Brekke, Adelheid Seyfarth Gulbrandsen, Synnøve Persen, Kjersti Rorgemoen og Aina Villanger

Opptakskomiteen

Leder: Pål Gerhard Olsen
Nestleder: Olaug Nilssen
Medlemmer: Gøhril Gabrielsen, Morten Langeland, og Erlend Skjetne
(Ved årsmøtet mars 2024 ble Sara Li Stensrud valgt til medlem av Opptakskomiteen. I etterkant av årsmøtet fant hun det nødvendig å trekke seg fra vervet grunnet stor arbeidsmengde. Nytt medlem Gøhril Gabrielsen ble valgt ved digitalt suppleringsvalg juni 2024.

Økonomirådet

Leder: Bjørn Vatne
Medlemmer: Mikkel Bugge og Linni Tiller
Sekretær: Elin Øy

Internasjonalt utvalg

Leder: Hanne Ramsdal
Medlemmer: Soudabeh Alishahi, Øyvind Berg, Kristin Hauge, Liv Mossige, Øyvind Rangøy og Bendik Vada

Valgkomiteen

Leder: Linda Gabrielsen
Medlemmer: Hans Petter Blad, Ingvild Holvik, Sandra Lillebø (styrets representant), Thomas Lundbo (Rådets representant) og Pål Gerhard Olsen (Opptakskomiteens representant)

Den norske Forfatterforening

Desisorer

Heidi Marie Kriznik

Anne Oterholm

Administrasjonen

Generalsekretær: Elin Øy

Kontorleder: Kerstin Bennett

Kontormedarbeider: Jeanette Hansen

Revisor

BDO AS v/Leif Åge Aabø

DnFs REPRESENTANTER I ANDRE UTVALG OG ORGANISASJONER

Styret i NFOF

Elin Øy

Bjørn Vatne

Kopinors representantskap

Amalie Kasin Lerstang

– vararepresentant Jens M. Johansson

DnFs representanter i organer/organisasjoner der DnF har innstillingsrett:

Styret i NORLA

Bjørn Vatne

– vararepresentant Amalie Kasin Lerstang

NORLAS faglige råd

Kjersti Anfinnsen

Styret i Skrivekunstakademiet i Hordaland

Sandra Lillebø

– vararepresentant Heidi Marie Kriznik

Styret i Bjørnsonfestivalen

Marit Kaldhol

– vararepresentant Marte Huke

Bjørnsonprisen

Birger Emanuelson, juryrepresentant.

Kunstnernetverket

Bjørn Vatne

Amalie Kasin Lerstang, utvalget for trygd og pensjon

Norsk Pen, fengslede forfatteres komité

Hanne Ramsdal

Den norske Forfatterforening

Representasjon i organisasjoner og organer der de skjønnlitterære skribentorganisasjonene stiller med felles representant:

Kopinor

Styret: Hilde Lyng (NO)

– vararepresentant Elin Øy

Fordelingsnemnda: Trond Vernegg (FF)

Norwaco

Monica Boracco (DF)

– vararepresentant Trond Vernegg (FF)

Forhandlingsutvalget, Bibliotekvederlaget

Elin Øy

FORKORTELSER OG FORKLARINGER

Bibliotekvederlag: Staten betaler et årlig, kulturpolitisk begrunnet vederlag for at bl.a. de trykte bøkene gjøres gratis tilgjengelig på biblioteket. Vederlaget beregnes ut fra den samlede bokstammen og en fremforhandlet enhetspris for hver utlåsenhet. Det samlede vederlag fordeles etter avtale mellom de berørte rettighetshavergrupper. Bibliotekvederlaget er den viktigste inntektskilden for Forfatterforeningen, og det er dette vederlaget som dekker grunnstipendet og størsteparten av stipendene fra Vederlagsfondet.

Grunnstipend: Iht. årsmøtevedtak utbetales 45 prosent av Bibliotekvederlaget som grunnstipend. Grunnstipendet må søkes. Grunnstipend kan søkes hvert år av både medlemmer og ikke-medlemmer. Kravet er at du må ha utgitt minst fem skjønnlitterære bøker for voksne, og at de er innkjøpt av Norsk kulturråd under innkjøpsordningen for norsk skjønnlitteratur for voksne. Du kan maksimalt motta støtte for 25 titler.

Vederlagsfondet: Midlene fra Bibliotekvederlaget samles i et fond. Det er dette fondet som dekker grunnstipend, arbeidsstipend og diversestipend.

Stipendfondet: En samling stipender som ikke krever begrunnelse. Heri opptatt Olaf Schous legat, Knut Hamsuns fond, Ibsen-Bjørnson-fondet, Rolf Stenersens fond, Nordahl Griegs minnefond og Ole Bangs, Nini og Johan Ankers, Oscar Aagaards, Solvejg Eriksens, Astrid Hjertnæs Andersens, Gudrun Brauti Knutlid og Einar Knutlids, Einar Tellefsens og Lars K. Østerholt og hustru Ingeborgs legater, samt Tarjei Vesaas' Debutantlegat (uten søknad)

Privatkopieringsvederlag: Opphavere har krav på rimelig vederlag som kompensasjon for lovlig kopiering av offentliggjorte verk. Privatkopieringsvederlaget omfattet tidligere kompensasjon for privat eksemplarframstilling av lyd og film. Etter at den nye åndsverkloven ble innført, ble ordningen utvidet til også å omfatte visuelle og litterære verk. Kompensasjonen ytes som årlig bevilgning over statsbudsjettet. Slik kompensasjon ytes dels kollektivt, dels individuelt. Den kollektive kompensasjonen deles ut i form av støtte til produksjoner og forvaltes av Fond for lyd og bilde. Den individuelle kompensasjonen forvaltes gjennom Norwaco, som har delegert utbetalingen til de medlemsorganisasjonene som representerer de forskjellige opphavergruppene.

Solidaritetsfondet: Den norske Forfatterforenings Solidaritetsfond består av de midler som kommer fra De norske Bokklubbene AS, Cappelens Bokklubber, Barnas Egen Bokklubb og N.W. Damm & Søn AS i henhold til gjeldende avtaler mellom disse og DnF, gaver som gis til fondet, og andre midler som etter beslutninger av DnF måtte bli tillagt fondet.

Den norske Forfatterforening

NBU: Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere

NO: Norsk Oversetterforening

DF: Dramatikerforbundet

NFOF: Norsk forfatter- og oversetterfond består i tillegg til DnF av NBU, NO og DF.

NFFO: Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening

FF: Forfatterforbundet

NORWACO: Norwaco er et bindeledd mellom skapere og brukere av kultur og underholdning innen TV, film og musikk. Norwaco forvalter rettigheter til åndsverk, prestasjoner og produksjoner som norske og utenlandske rettighetshavere står bak, og gir brukere mulighet til å klarere rettighetene på en enkel og sikker måte. Norwaco eies av sine 35 medlemsorganisasjoner.

KOPINOR: Kopinor er en organisasjon av opphavere og utgivere i til sammen 23 medlemsorganisasjoner. Kopinor forhandler og inngår avtaler om kopiering og annen bruk av åndsverk i skoleverket, universiteter og høyskoler, statlig og kommunal administrasjon, kirker og trossamfunn og store deler av organisasjons- og næringslivet. De fleste avtalene omfatter både fotokopiering og digital kopiering.

KUD: Kulturdepartementet

SKS: Statens kunstnerstipend

OPPFØLGING HANDLINGSPROGRAMMET FRA ÅRSMØTET 2024

Handlingsprogram 2024–2025 vedtatt i 2024 finner du som vedlegg bakerst i heftet.

FORFATTERØKONOMI

Stipend

Kunstnerstipendene er blant de mest treffsikre virkemidlene i kunstnerøkonomien. De gir skjønnlitterære forfattere økonomisk forutsigbarhet og rom for fordypning, og er avgjørende for at det blir skrevet variert og mangfoldig litteratur. De bidrar til å rekruttere forfattere fra ulike sosiale lag og gjør at forfattere tør å forbli i yrket.

I 2025 har Statens kunstnerstipend totalt 693 hjemler for arbeidsstipend og arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere. Dette er det samme som i 2024, da antall hjemler ble økt. I stortingsmeldingen «Kunstnarkår» slår regjeringen fast at de vil «halde fram med opptrappinga av ordningane under Statens kunstnarstipend». Det er positivt at økningen i antall stipender fra 2024 ble videreført i 2025, men DnF har understreket at en videreføring av antallet hjemler ikke er det samme som en *opptrapping*.

Stipendhjemlene skal fordeles blant alle kunstnergruppene. Mellom 2022 og 2023 mistet forfatterne to stipendhjemler, fra 66 til 64. Disse kom tilbake i 2024, og står i 2025 på stedet hvil. Skjønnlitterære forfattere har altså det samme antallet stipender som i 2022.

Det er langt flere kvalifiserte søkere enn det er stipend. Utvalget for Statens kunstnerstipend sier at de har et mål om å øke tildelingsprosenten, og at flere skal få stipend. For å oppnå dette er det helt nødvendig med flere nye stipendhjemler. DnF har spilt inn dette i høringsinnspill, samtaler med politikere og i offentligheten.

I 2024 har DnF engasjert seg i den offentlige debatten om kunstnerstipend i flere sammenhenger, blant annet gjennom kronikk, i sosiale medier, i debatt med FrP på Dagsnytt 18, og i direktesendt tv-debatt fra kulturhovedstad Bodø sammen med kulturminister Lubna Jaffery.

Arbeidsstipendets størrelse har økt fra 318 352 kroner i 2024 til 330 449 kroner i 2025. Det tilsvarer en økning på ca. 3,8 prosent, og det er positivt at denne er noe høyere enn konsumprisindeksen, som økte med 2,2 prosent fra 2023 til 2024. Likevel, lønnsoppgjøret i staten var på 5,2 prosent, og DnFs holdning har vært at kunstnerstipendene bør øke i takt med sistnevnte. Dette har vi understreket i vårt skriftlige innspill til statsbudsjettet.

Det er avsatt 21,1 mill. kroner til diversestipend i 2025, mot 20,3 millioner i 2024, og 18,9 mill. kroner til diversestipend for nyutdannede kunstnere i 2025, mot 18,2 millioner i 2024.

Revidering av forskriften for Statens kunstnerstipend

I kjølvannet av stortingsmeldingen «Kunstnarkår» ble det i 2024 satt i gang et arbeid med å revidere forskriften for Statens kunstnerstipend. Oppfølgingsarbeidet til KUD inkluderer endringer i forvaltningen av Statens kunstnerstipend, ettersom departementet «må kunne vise fram at søknadsbehandlingen er i tråd med lover og regler som staten er bundet av».

På den ene siden handler dette om at Utvalget for statens kunstnerstipend ønsker bedre innsikt i selve saksbehandlingen i stipendkomiteene, i DnFs tilfelle Det litterære råd. Målet er å gi ordningen bedre legitimitet. DnF har deltatt i dialogmøter med KUD, og blant annet understreket hvor viktig det er at de organisasjonene som ønsker det og er godt rustet til det, bør beholde sekretariatsfunksjonen for ordningen slik den er i dag.

Sekretærene for de ulike kunstfeltene har i dag en nærhet til feltet og ivaretar en type taus kunnskap som trolig vil gå tapt i et mer strømlinjeformet søknadssystem. Mens medlemmene av komiteen jevnlig skiftes ut, representerer sekretæren komiteens hukommelse og opparbeidede erfaring over tid. Kunstnergruppens særegenhet imøtegår innenfor et godt etablert og transparent system.

«Kunstnarkår» understreker at fagfellevurderinger av kvalitet sikrer en faglig forankret forståelse av både kunst og kunstnerkår som bidrar til treffsikre ordninger med relevans for kunstnerne. Stortingsmeldingen understreker også hvor viktig prinsippet med armlengdes avstand er. Dette har vært viktige punkter for DnF å få gjennom.

Revideringen av forskriften skal også ta høyde for at organisasjoner som reelt sett representerer kunstnere, kan få plass i stipendkomiteene. Det skjønnlitterære feltet har blitt det fremste eksempelet på dette, ettersom det ble nevnt spesifikt i «Kunstnarkår» at det finnes to organisasjoner her. DnFs holdning har vært at det vil være vanskelig å implementere en forskriftsendring som gir automatisk likestilt oppnevningsrett til stipendkomiteene. DnF mener at det er viktig at forskriften fastslår at en organisasjon kan være delvis representativ innenfor en gruppe. Hvis ikke åpner man opp for at alle organisasjoner med en viss andel kunstnere knyttet til et stipendområde vil kunne kreve lik oppnevningsrett i stipendkomiteene. I dag er det flere kunstnerorganisasjoner med en blandet medlemsmasse, og det er lite formålstjenlig at disse skal kunne kreve oppnevningsrett til samtlige stipendkomiteer de tangerer.

Det har vært gjennomført flere møter med KUD i perioden, der DnF har fremmet sitt syn på hvordan kunstnermeldingen bør følges opp.

Avtaleverket

Normalkontrakten

Forfatterorganisasjonene DnF, NBU og FF har forhandlet med Forleggerforeningen om en revidert normalkontrakt i over to år, uten at partene har lyktes i å bli enige. Det ble brudd i forhandlingene ved årsskiftet 2024, og da gikk prosessen videre til et internt tvisteutvalg. Heller ikke dette førte til noen bevegelse. På bakgrunn av dette valgte forfattersiden å sende et prosesskrav til Forleggerforeningen der vi varslet om at vi ønsker å prøve to av tvistepunktene for retten. Det første prosessvarselet handlet om forlagenes praksis når de beregner forfatternes royalties etter at en bok går ut av fastpris. Her har forlagene blitt enige om at de skal bruke to ganger bokens nettoppris som grunnlag. Normalkontrakten gir ikke anledning til det. Den henviser til en fast listepreis.

Det andre punktet gjelder den såkalte hefteavkortingen, der forlagene trekker fra femten prosent av bokens verdi før de beregner forfatternes royalties. I det første punktet har NBU og DnF sendt et felles prosessvarsel og Forfatterforbundet et eget. Forfatterforbundet alene har varslet søksmål om hefteavkortingen.

I januar fikk DnF og NBU vite at vår sak var avvist av konfliktrådet i Oslo, noe som betyr at den må prøves for en høyere domstolsinstans. Det var Forleggerforeningen som krevde saken avvist av formelle årsaker, med henvisning til en regel om at begge parter kan kreve dette om saken ikke er igangsatt etter en gitt tidsfrist. Forfattersiden er enige i at saken bør prøves høyere oppe i rettssystemet.

Parallelt med dette har det foregått samtaler med Forleggerforeningen, der begge parter intensjon har vært å finne en løsning som gjør at saken kan vende tilbake til forhandlingsbordet. Pr. mars 2025 har det ikke latt seg gjøre å finne en slik løsning.

Bibliotekvederlaget

I 2024 ble det inngått en ny avtale om bibliotekvederlag mellom 28 kunstnerorganisasjoner og staten. Forhandlingsutvalget består av representanter fra fem ulike kunstnerorganisasjoner, deriblant generalsekretær Elin Øy i DnF. Nytt av året er at avtalen får en varighet på hele 10 år før den skal forhandles på nytt. I etterkant av avtalen med KUD ble det holdt et plenumsmøte mellom alle organisasjoner som mottar bibliotekvederlag gjennom fond eller stiftelser. Av hensyn til den lange avtalen med staten ble det vedtatt tre frister hvor organisasjonene kan utfordre gjeldene fordeling, 1. september 2024, 1. mars 2028 og 1. mars 2031.

I 2024 gjaldt ordningen 1 089 974 verk, og prisen per vederlagsberettiget verk er kroner 148,73. Vederlaget er på totalt 162,1 millioner kroner.

Størrelsen på vederlaget for de ulike organisasjonene skal avtales mellom organisasjonene.

Fordelingen fram til høsten 2024 ble slått fast ved voldgiftsdom i 2021, og har vært slik:

Den norske Forfatterforening 27 prosent
Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere 20 prosent
Norsk Oversetterforening 20 prosent
Dramatikerforbundet 20 prosent
Forfatterforbundet 13 prosent

26. august 2024 mottok DnF et krav fra FF om at vederlaget til voksen skjønnlitteratur skulle være delt likt mellom FF og Den norske Forfatterforening, slik at begge hadde 20 prosent.

Kravet ble fremmet til forhandlingsutvalget for bibliotekvederlaget, som etter en lengre prosess kom til at FF skulle tilkjennes to ekstra prosentpoeng av det totale skjønnlitterære vederlaget, slik at fordelingen ble 25/15. Dette tilsvarer en forvaltning av rundt 1,5 millioner kroner.

Ønsker man å utfordre forhandlingsutvalgets vedtak må man ta ut stevning om voldgiftbehandling. DnFs styre var uenige i vedtaket, men avstod fra å ta kravet til voldgift av hensyn den økonomiske belastningen det ville påføre opphavergruppen som helhet. Det var kun tre år siden DnF var i en svært kostbar voldgiftsbehandling. Fristen for å sende stevning til voldgift var av forhandlingsutvalget satt til 7. januar 2025. 20. desember 2024 ble DnF saksøkt av FF, for å få voldgiftbehandlet kravet om lik fordeling av vederlaget. Voldgiftsbehandlingen var ikke påbegynt da årsmeldingen ble skrevet.

Strømmetjenester og statistikkutvalg

Forfatterorganisasjonene DnF, FF og NBU deltar i et strømmestatistikkutvalg sammen med de store strømmetjenestene, forleggerne og Bokbasen. Leder for utvalget er Erik Fjærli fra SSB. Forfattersiden har vært representert av Helle Stensbak, som har rapportert tilbake til de tre forfatterorganisasjonene. Et grunnleggende funn er at det er store inntekter i strømmemarkedet, men at inntektsstrømmen er lite gjennomskiktig. Forfattersiden ønsker større innsikt i denne.

Bokhylla

Bokhylla-avtalen er et samarbeidsprosjekt om nettilgang til norskpublisert litteratur mellom Nasjonalbiblioteket og norske rettighetshavere, representert av Kopinor. Den første Bokhylla-avtalen ble inngått i 2009 og omfattet da ca. 50 000 bøker fra 1690-, 1790-, 1890- og 1990-årene. En ny, permanent avtale fra 2012 omfattet bøker utgitt til og med 2000. I 2023 ble det inngått ny avtale om utvidelse av Bokhylla som omfatter bøker utgitt til og med 2005, med virkning fra 2024.

I 2024 ble det inngått en avtale om fordeling av vederlag for sistnevnte ordning. Den omfatter ca. 56 000 verk og ca. 4 000 000 kroner til individuell fordeling. I den forbindelse var det nødvendig å fremforhandle en ny, felles nøkkel mellom utgivere og opphavere som gjelder for alt materiale i nye Bokhylla. Kopinor foreslo en nøkkel på 33,69 prosent til utgiver og 66,31 prosent til opphaver. Etter flere forhandlingsmøter ble det enighet om en nøkkel på 30 prosent til utgiver og 70 prosent til

opphaver. DnF, NBU og FF forhandlet sammen i denne saken. DnF var representert ved generalsekretær Elin Øy og leder Bjørn Vatne.

Bokhylla-avtalen gir en samlet sum på 24,5 millioner kroner for 2024.

NRK

NRK-avtalen ble inngått sommeren 2021 og regulerer vilkårene for NRKs bruk av verk skapt av medlemmer av DnF og NBU. Avtalen gir fortsatt NRK en tidsbegrenset rett til tilgjengeliggjøring av produksjoner med utdrag av verk og kortere verk, men den originære rettighetshaveren kan på sin side kreve at bruken av verket fjernes etter 10 år. Avtalen får anvendelse for alle produksjoner NRK eier. Honorarene indeksreguleres årlig. Avtalen skal følges opp med årlige møter mellom partene, og DnF avholdt et møte med NRK våren 2024. Ambisjonen er å gjøre litteraturen enda viktigere for NRKs publikum og å nå flere med godt litteraturinnhold. NRK-plakaten vedtatt av Stortinget definerer statens krav til NRKs virksomhet. I § 17 forsikres det at kanalen skal ivareta "en bred variasjon av norske kunstuttrykk fra mange ulike kunstnere, uavhengige miljøer og kulturinstitusjoner".

Kunstnernettverket

Kunstnernettverket arbeider med kunstnerpolitikk, med spesiell vekt på kunstneres inntektsforhold, sosiale rettigheter, stipend, vederlag og opphavsrett. Nettverket ble etablert i 2011 og samler 19 kunstnerorganisasjoner. Samlet har disse organisasjonene om lag 30 000 medlemmer. Kunstnernettverkets formål er å gi kunstnerorganisasjonene et forum for behandling av aktuelle saker/prosesser/temaer av felles interesse. Videre skal det gi kunstnerorganisasjonene et nettverk hvor organisasjonene kan søke alliansepartnere i aktuelle saker. Medlemsorganisasjonene beslutter fra sak til sak hvilke initiativer de vil støtte. Deltakelse i nettverket gir ingen generell forpliktelse for det enkelte forbund. Avgjørelser i Kunstnernettverket tas på fellesmøtene.

Organisasjonsrepresentantene som møter på fellesmøtene, må ha tilstrekkelige fullmakter fra egen organisasjon. Forutsetningen for at en sak opptas til videre behandling i nettverket og frontes offentlig i nettverkets navn, er at alle medlemsorganisasjonene stiller seg bak saken. Konsensusmodellen har bakgrunn i det som skjedde med Norges Kunstnerråd, som forsøkte å være en paraplyorganisasjon (ikke nettverk) og ble nedlagt i 2001 grunnet indre stridigheter. I Kunstnerrådet var det ikke konsensus, men flertallet som avgjorde. Det betydde at organisasjoner kunne oppleve at Kunstnerrådet gikk inn for saker som styrelederen i en organisasjon ikke kunne stå inne for, fordi medlemmene mente noe annet. Konsensusmodellen ble i sin tid valgt fordi det ga trygghet mot å bli overkjørt. Videre er konsensusmodellen viktig for dialogen mellom kunstnerne og for at den oppleves demokratisk. For i det hele tatt å oppnå konsensus ble det vedtatt at det bare skulle være en representativ organisasjon for hvert felt. Nettverket er åpent for landsomfattende kunstnerorganisasjoner som har medlemmer som er profesjonelle kunstnere, og som har som formål å arbeide for medlemmenes faglige, sosiale, økonomiske og ideelle interesser. Organisasjoner hvis medlemmer kan antas å være representert ved en større organisasjon, opptas ikke i nettverket. Opptak avgjøres i nettverksmøtet og må støttes av alle medlemsorganisasjonene.

Nettverket er opprettet og består fordi det søker å finne felles saker kunstnere kan enes om og fronte og fremme. De nåværende utvalgene i Kunstnernettverket er Den kulturelle skolesekken, Kunstnerpolitikk, Trygd og pensjon, Juristutvalget. I tillegg er det en debattgruppe og et arbeidsutvalg med ansvar for koordinering av arbeidet i nettverket. DnF-leder Bjørn Vatne har i perioden vært medlem i kunstnerpolitikkutvalget og debattgruppa. Nestleder Amalie Kasin Lerstang har vært medlem av Trygd- og pensjonsutvalget, men har vært i permisjon i deler av perioden.

Kunstnernettverket arrangerte 10. oktober 2024 en stor debatt om statsbudsjettet på Kunstnernes Hus, der politikere fra samtlige partier var samlet. Under Arendalsuka arrangerte nettverket også politikerdebatt om kulturens rolle i beredskaps- og sikkerhetspolitikken. Denne ble fulgt av «Kunstnernes dom», en debatt der kunstnerorganisasjonene får uttale seg om politikernes utspill. Her

satt blant andre DnF-leder Bjørn Vatne i panelet. Kunstnernettverket har også samarbeidet om høringsuttalelser i flere saker, blant annet i februar i år til Stortingets behandling av Meld. St. 9 (2024–2025) *Totalberedskapsmeldingen — Forberedt på kriser og krig*. Organisasjonene i Kunstnernettverket er svært positive til at stortingsmeldingen inkluderer en drøfting av kulturlivets betydning i en krise, og at den slår fast at kultur og det frie ordet er av stor betydning for sivil motstandskraft. Kunstnernettverket påpeker i høringsinnspillet at de frie kunstnerne uten direkte tilknytning til institusjoner er en viktig del av befolkningens tilgang til frie ytringer og kulturopplevelser. Samtidig er dette et felt som fort kan bli nedprioritert og glemt i en situasjon der institusjonene må prioritere. Da kan vern av eksisterende samlinger, kulturminner og historie bli høyere prioritert enn nyskappings- og utviklingsarbeid. Kunstnernettverket foreslår derfor at det hentes inn kunnskap om hvordan det frie feltet har blitt påvirket i beredskapssituasjoner og konfliktområder i andre land, og at man finner ut hvilke tiltak som har hatt effekt for å sikre at befolkningen fremdeles har tilgang til nyskapt kunst. At samtiden kommenteres gjennom ny kunst, vil være et viktig bidrag til motstandskraft, engasjement og demokratisk meningsutveksling i en krisesituasjon. Vern og bevaring må derfor gå hånd i hånd med utviklings- og nybrottsarbeid, slik det gjør i fredstid.

Sosiale rettigheter

DnF arbeider for forfatteres sosiale rettigheter både i direkte kontakt med forfattere som trenger praktisk veiledning i spørsmål om skatt, pensjon eller i andre livssituasjoner, og overfor politikere og det offentlige.

De fleste forfattere er selvstendig næringsdrivende, og er dermed henvist til de samme pensjonsordninger som andre i samme situasjon. Det finnes ingen særordninger for kunstnere, selv om yrket er preget av en blandingsøkonomi som gjør at mange faller mellom flere stoler. DnF arbeider med å få politiske partier til å programfeste å utrede en egen kunstnerstatus i NAV og skatteetaten med tanke på trygd og pensjon. For kunstnere er det også viktig at det innføres tjenstepensjonsrettigheter på alle arbeidsstipend, jf. prinsippet om pensjon fra første dag og første krone.

Gjennom Kunstnernettverket arbeider vi med å styrke det sosiale sikkerhetsnettet for selvstendig næringsdrivende og frilanskunstnere. Blant innspillene vi har gitt på høring i 2024, er at sykepengedekningen for selvstendig næringsdrivende må økes til 100 prosent fra 17. sykedag, og at det må utredes hvordan disse kan opparbeide seg bedre rettigheter for de første 16 sykedagene. Det kan skje enten gjennom en utvidet rett til sykepenger eller gjennom en gunstigere forsikringsordning. Kunstnernettverket mener også at det bør opprettes et spesialisert NAV-kontor hvor man kan samle og opparbeide seg bedre kompetanse på kulturfeltets særegenheter, og på sykusøkonomi og kombinasjonsinntekter

Innkjøpsordningene

Innkjøpsordningene skal legge til rette for at det blir utgitt en mangfoldig litteratur av høy kvalitet på begge målformer, og at denne litteraturen blir gjort tilgjengelig for lesere gjennom bibliotekene.

Økonomien i Kulturfondet og med det innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur har lenge vært presset. Den skjønnlitterære ordningen er automatisk, noe som innebærer at alt som holder en viss kvalitet, kjøpes inn og distribueres til landets bibliotek. Det finnes ingen maksgrænse for hvor mange titler som kjøpes inn årlig, og dermed kan utgiftene bli høye når antallet påmeldte bøker stiger, noe som har vært tilfellet de siste årene.

Det er en jevn økning i antall påmeldinger til ordningen. Nye retningslinjer innført i 2021 omfatter en automatisk avkorting på forlagsandelen i den automatiske innkjøpsordningen for skjønnlitteratur for voksne hvis antallet påmeldte titler overskrider budsjettet i ordningen. Denne har sunket de siste årene, til forlagenes fordel. For 2022 var taket på forlagsavkortingene på 22 prosent, i 2023 var det på 15 prosent, i 2024 på 14 prosent, og for 2025 blir satsen 9 prosent.

Minimumsrammen for de automatiske innkjøpsordningene for skjønnlitteratur økes med 3 prosent for 2025, og både forfatter- og forlagsandelen øker tilsvarende.

Den kulturelle skolesekken

Den kulturelle skolesekken (DKS) er en viktig arbeidsplass for mange forfattere.

Honorarsatsene for oppdragstakere i DKS er bestemt i avtale gjeldende fra 1.8.2023 til 31.7.2025. Disse ble justert opp med 5,2 prosent fra juli 2024, og er i dag som følger: Honorar for formidlingsdager: minst 5913 kroner. Honorar for møter og forarbeid/preproduksjon avtalt med oppdragsgiver: 823 kroner. Kunstnere som utfører arbeid i DKS, skal betales i tråd med bransjestandard, og rettighetshaveres interesser skal ivaretas i henhold til åndsverkloven.

Kunstnernettverket har et eget DKS-utvalg som møter i relevante høringer og innspillsrunder.

Statsbudsjettet

I statsbudsjettet for 2025 kom det 13,1 millioner kroner ekstra til Kulturrådets skolebibliotekordning. Av disse kommer 8,1 millioner over statsbudsjettet, og 5 millioner fra spillemidler. Midlene er en oppfølging av regjeringens leselyststrategi. Av de tiltakene som kom i kjølvannet av leselyststrategien, er dette det som kan tenkes å få økonomiske følger for skjønnlitterære voksenbokforfattere. Det er også satt inn 3 millioner kroner for å styrke innkjøpsordningene for barn og unge. 2 millioner kroner går til innkjøp av tegneserier og 1 millioner kroner til sakprosa. Bevilgningene over statsbudsjettet har i tillegg økt med 5 millioner kroner til å styrke innkjøpsordningen for sakprosa.

Nytt av året er etableringen av regionale kulturfond. Disse gir fylkeskommunene større ansvar og mulighet til å støtte lokale kulturinitiativ. 75 millioner kroner er satt av i neste års budsjett. DnF mener det er viktig at disse fondene praktiseres etter prinsippet om armlengdes avstand, og at fagfeller brukes også lokalt og regionalt for å vurdere kunstnerisk kvalitet i spørsmål om tildelinger.

Bevilgningen til Norsk kulturfond er på 1,01 milliard, noe som er godt under Kulturrådets budsjettinnspill, der de ba om en økning på 210 millioner kroner. Litteraturfeltet var det eneste som fikk økninger i tråd med innspillet. Se også DnFs innspill til statsbudsjettet under Høringsuttalelser på side 24.

Gratisarbeid

DnF har i perioden mottatt flere henvendelser fra forfattere som bes bidra på ulikt vis, uten at det tilbys honorar eller vederlag. DnF jobber med det skal bli slutt på ukulturen der det forventes at en i utgangspunktet lavtlønnet gruppe skal stille opp uten betaling. DnF har fortsatt sitt samarbeid med Forfattersentrum og de andre skribentorganisasjonene mot gratisarbeid. Også i år er det sendt en henvendelse til Krimfestivalen med oppfordring om å tilby alle medvirkende forfattere honorar, som i år igjen ble avvist.

Kopinor

DnF er en av Kopinors 23 medlemsorganisasjoner. Kopinor forhandler og inngår avtaler om kopiering og annen bruk av åndsverk innenfor utdanningssektoren, offentlig forvaltning, kirker og trossamfunn, næringsliv og organisasjoner. Egne avtaler, blant annet med Nasjonalbiblioteket, gjelder digital formidling på internett. Gjennom Kopinors avtaler får brukerne enkel tilgang til beskyttet materiale, samtidig som opphavere og utgivere får betalt for sine verk. Hege Munch Gundersen er Kopinors administrerende direktør. Jens Barland er styreleder fra 2024.

DnF mottok i 2024 4 087 083 kroner i kollektive vederlag fra Kopinor (2023: 3 452 809 kroner). Kopinors samlede inntekter i 2024 var 486 millioner kroner. Kollektivt vederlag til medlemsorganisasjonene beløp seg til 298 millioner kroner, til utlandet 71 millioner kroner. Videre ble det utbetalt 38 millioner kroner i individuelle vederlag. I tillegg kommer avsetninger av ikke fordelbare midler og av midler til fremtidig fordeling. De største avtaleområdene er

kommunesektoren (inkl. skoleverket) og høyere utdanning. I 2024 ble en ny, femårig avtale inngått med Universitets- og høgskolerådet.

Norwaco

Norwaco er en paraplyorganisasjon som forvalter rettigheter til opphavere, utøvende kunstnere og produsenter i audiovisuelle produksjoner. Hovedvirksomheten er tredjepartsdistribusjon av TV-kanaler og tilhørende arkivtjenester. Norwaco inngår avtaler og krever inn vederlag som fordeles til norske og utenlandske rettighetshavere.

Nøkkeltall for 2024

Inntektsført vederlag er 428 millioner kroner. Netto finansinntekter er på 18,4 millioner kroner. Netto driftskostnader er 23,1 millioner kroner, cirka 5,4 prosent av inntektsført vederlag.

SIKRE ET MANGFOLD AV SKJØNNLITTERÆRE UTGIVELSER OG FÅ BOKBREDDEN UT TIL LESERNE

Rammeverket

Den 1. januar 2024 trådte den nye bokloven i kraft, med blant annet en rullerende 12 måneders fastprisperiode fra utgivelsesdato og lovfestet rett til å samarbeide om normalkontrakter og litteraturabonnement. Sistnevnte er svært viktig for bredden i bokhandelen. DnF har i møte med Bokhandlerforeningen understreket hvor viktig det er at bokhandlene også fremmer de bøkene som ikke er naturlige bestselgere, og at engelsk litteratur ikke bør få en mer og mer prominent plass i butikkene. Det er for tidlig å si hvordan loven vil påvirke forfatterøkonomien, men lovteksten er langt på vei i tråd med DnFs innspill og ønsker. Våren 2025 er det høring av en rapport fra Vista Analyse om utforming av forskrift til boklovens paragraf 12 om avanseregulering. DnF vil vektlegge, som i boklovshøringen, at en fremtidig innretning på en avanseregulering mellom forhandler og leverandør må sikre at god formidling og stor bredde belønnes.

Forfattere i flere andre land ønsker seg en lov som likner den norske, og DnF har i 2024 besøkt både Bokmässan i Gøteborg og et møte for Islands politikere og kulturminister for å fortelle om bokloven og den norske litterære modellen. Nytt fra 1. januar 2025 er at paragraf 7 har tredd i kraft, som pålegger alle lydbokforhandlere å tilby eksemplarsalg. Det gjenstår fremdeles å avklare spørsmålet om avanseregulering i modellen.

Lesestrategi og lesefremming

Regjeringens leselyststrategi

I 2024 ble regjeringens leselyststrategi «Sammen om lesing – Leselyststrategien 2024–2030» lansert. Strategien inneholder flere positive intensjoner, blant annet styrking av skolebibliotekene, men få konkrete tiltak. Samtidig er den voksne leseren helt fraværende, og DnF mener at livslang lesing bør ha en selvfølgelig plass. DnF har etterlyst en bredere leselystsatsing som også omfatter voksne, blant annet på kronikkplass i Dagsavisen og på egne nettsider. Lederen i DnF spurte i et innlegg: «For kvifor skal born lese, viss ikkje nære omsorgspersonar gjer det?» Lessevne og leselyst er en viktig forutsetning for deltakelse i demokratiet. Dette burde tilsi en langt bredere og mer konkret satsing på lesetiltak i hele befolkningen.

DnF har deltatt i flere debatter om leselyst, deriblant på Litteraturfestivalen i Lillehammer, der tema var hvilke bøker som egentlig selger i norske bokhandler, hvorfor vi trenger både bestselgere og smalere litteratur, og hva bokhandelens rolle er for å fremme leselyst. DnF har også debattert leselyst i UiOs podkast «Universitetsplassen» og i flere medieoppslag om lesing og lesekrise.

Tid til ti

Som et konkret tiltak for å fremme lesing lanserte DnF i desember 2024 kampanjen «Tid til ti», som er en bredt anlagt lesekampanje med et enkelt budskap: Hvis du klarer å lese ti minutter hver dag, kan lesingen bli en vane igjen. De ti minuttene gir i tillegg en rekke fordeler, som bedre konsentrasjon, avstressing, ny kunnskap og bedre leseferdigheter. I dag har dette blitt utvidet til et samarbeid mellom 17 litteraturorganisasjoner: Den norske Forfatterforening, Foreningen !les, Leser søker bok, Bokhandlerforeningen, Norsk bibliotekforening, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere, Norsk Forfattersentrum, Norsk Oversetterforening, Dramatikerforbundet, Sámi Girječálliid Searvi (Samisk Forfatterforening), Forleggerforeningen, Fagskolen for bokbransjen, Forfatterforbundet, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Norsk Barnebokinstitut, Grafill og Litteraturhuset i Oslo.

Bibliotek og skolebibliotek

Kulturrådet vedtok i oktober 2024 justerte retningslinjer for skolebibliotekordningen, slik at titler innkjøpt for målgruppen barn og unge gjennom innkjøpsordningen for oversatt litteratur nå også inngår. Leselyststrategien har til sammen 6 millioner kroner i økte midler til Kulturrådets innkjøpsordninger, slik at flere titler for barn og unge kan kjøpes inn. Det gir et større og bredere utvalg av nye bøker til elevene gjennom skolebiblioteket.

DnF deltar i Aksjon Skolebibliotek, som ledes av en arbeidsgruppe med jevnlig aktivitet. I august 2024 vedtok stormøtet, som er det øverste organet i aksjonen, et nytt mandat. Innledningen lyder slik: «Aksjon skolebibliotek jobber for at myndighetene oppretter en nasjonal, forpliktende standard for skolebibliotek. Standarden skal inneholde krav til bemanning og tilgjengelighet, kompetanse hos ansatte, hvordan skolebiblioteket brukes og et minstekrav til innhold og tilbud i skolebiblioteket.»

Norsk kulturråd og Kulturdirektoratet

Kulturdirektoratet er en underliggende virksomhet under KUD. Kulturdirektoratet er sekretariat for Kulturrådet, SKS og Fond for lyd og bilde. I tillegg har Kulturdirektoratet oppgaver på vegne av departementet. Det omfatter forvaltningsansvar for en rekke museer og kunst- og kulturinstitusjoner, arbeid med kulturell kreativ næring, internasjonalt kultursamarbeid, nasjonale minoriteter og mangfold i kultursektoren, samt statistikk og analyse for kultursektoren.

Kulturrådet består av ti medlemmer som er faglig uavhengige i sitt arbeid. Oppgavene til Kulturrådet er å forvalte Norsk kulturfond og andre statlige tilskudd. Kulturrådet er også et rådgivende organ for staten i kulturspørsmål. Kulturrådet og Norsk kulturfond har i mer enn femti år ivaretatt prinsippet om armlengdes avstand.

DnF deltar i kontaktforum for litteratur, der Kulturrådet orienterer om sine ordninger og tar imot innspill fra organisasjonene. Dette er en nyttig arena for informasjons- og erfaringsutveksling. Fra 2024 deltar også de samiske forfatterorganisasjonene her.

Samtalen om skjønnlitteratur

Sammen med Norsk kritikerlag har vi gått ut mot bruken av KI i litteraturkritikk, spesifikt gjennom et nytt nettsted som tilbyr åpenbart KI-genererte omtaler av norske bøker. Disse er fulle av feil og av svært lav kvalitet.

I møte med NRK har vi understreket viktigheten av at det finnes godt og bredt litteratur- og kulturstoff på alle rikskringkasterens plattformer.

DnF har i samarbeid med Sporveien AS og med støtte fra Kulturrådet videreført prosjektet Dikt Underveis under navnet Sporveisdikt. Prosjektet er en formidlingskampanje for poesi på trikk og T-bane i Stor-Oslo og har som mål å ta poesi ut til byens trafikanter.

Kunstig Intelligens (KI)

DnF har kommunisert at vi er svært urolig for hvordan en åpen norsk språkmodell som også kan brukes av kommersielle aktører, kan svekke forfatternes arbeidsvilkår, samt kvaliteten i den nasjonale litteraturen ved at man tilbyr gratis verktøy for fremstilling av litteratur. Foreløpig er disse av langt lavere kvalitet enn det en menneskelig forfatter kan levere. Det er likevel grunn til å være urolig for at svært lav pris og enkel tilgjengelighet kan utkonkurrere menneskelige forfattere i det frie markedet. Opphavere er her i realiteten med på å styrke et marked for KI-generert litteratur som har lav språklig og kunstnerisk verdi, men som er konkurransemessig sterk på grunn av lave produksjonskostnader.

Utviklingen berører alle kunstfelt, og beskyttelsesmekanismene må på plass snarest. DnF mener derfor at en kompensasjonsordning i form av en årlig vederlagsordning er en god ide, i tillegg til lisensen som er knyttet til selve treningen. Dette har vi blant annet spilt inn i vårt skriftlige innspill til statsbudsjettet og i møte med statssekretæren i KUD.

I innspill til statsbudsjettet for 2026 har DnF og NBU bedt om at det settes av 1 million kroner til en utredning av følgene av KI på kunstfeltet. Allerede i dag ser vi at oversettere erstattes av KI, og Storytel har publisert den første boken skrevet og lest inn utelukkende av KI. Ettersom den norske staten er aktiv i å utvikle en språkmodell basert på norske opphaveres verker, er det naturlig at man undersøker konsekvensene av dette, og samtidig diskuterer mulighetene for en kulturpolitisk ordning som skal beskytte og stimulere arbeid av levende forfattere og andre kunstnere.

DnF har også deltatt i flere debatter om KI og kunst: ved UiO, i Barnebokkritikks årlige kritikerseminar, under Kapittel og på Litteraturhuset i Trondheim. Sistnevnte var et åpent arrangement i regi av DnF, der KI-forsker Inga Strümke møtte DnF-leder Bjørn Vatne til samtale om mulige følger for kunstfeltet. Det har vært flere fruktbare møter med erfaringsutveksling mellom de nordiske organisasjonene i løpet av året, og vi ser at mange står i en liknende situasjon som i Norge, med ulike aktører som ønsker tilgang til forfatteres materiale for å trene språkmodeller. DnF deltok på et ekstraordinært NFOR-møte i juni i Stockholm som tok for seg DSM-direktivet.

Nasjonalbibliotekets arbeid med en norsk språkmodell

Den norske regjeringen ønsker å etablere en nasjonal infrastruktur for kunstig intelligens, og har derfor bevilget 20 mill. kroner til etableringen av en enhet for trening, oppdatering og tilgjengeliggjøring av norske og samiske språkmodeller i Nasjonalbiblioteket (NB). Utviklere skal kunne bruke modellene til å lage KI-baserte verktøy og tjenester til bruk for eksempel innen forvaltning, skole og helse.

I august 2024 la NB, UiO og NTNU frem en rapport om Mímir-prosjektet, som har forsøkt å måle hvilken verdi det har å bruke opphavsrettslig beskyttet materiale i treningen av en språkmodell. Norge sitter på et unikt materiale, ettersom en uvanlig stor mengde av den nasjonale litteraturen og avisene er digitalisert. Forskningsprosjekt viser at rettighetsbelagt innhold gir norske språkmodeller høy kvalitet. Mímir er første del av et oppdrag Nasjonalbiblioteket har fått fra KUD. Det neste steget er å vurdere om det bør lages en kompensasjonsmodell og eventuelt et forslag til en slik modell. DnF og de andre skribentorganisasjonene fulgte Mímir-prosjektet gjennom flere møter. Nasjonalbiblioteket og Kopinor startet høsten 2024 samtaler som forberedelse til en eventuell forhandling. Kopinor har bedt DnF og andre medlemsorganisasjoner om mandat til å forvalte medlemmenes rettigheter ved lisensiering av beskyttet innhold til bruk i kunstig intelligens. DnFs årsmøte skal behandle saken.

Merverdiavgiftsfritak for bøker

Siden 1960-tallet har det vært merverdiavgiftsfritak på trykte bøker. Hensynet bak reglene er at det ble ansett som uheldig å avgiftsbelegge det trykte ord i et så lite språksamfunn som det norske. I 2019 ble fritaket utvidet til også å gjelde elektroniske bøker og tjenester for elektroniske bøker, strømmetjenester.

Virkemiddelet er både språk- og litteraturpolitisk og er et slags skattefritak på lesing som gir bedre tilgang på bøker og mer bruk av språket enn om merverdiavgiftssatsen hadde vært høyere.

Merverdiavgiftsfritaket for bøker er foreslått avvirket flere ganger de siste ti årene, blant annet av Skatteutvalget (NOU 2014:13 *Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi*), Produktivitetskommisjonen (NOU 2015:1 *Produktivitet: grunnlag for vekst*) og utvalget som vurderte en forenklet merverdiavgift (NOU 2019:11 *Enklere merverdiavgift med én sats*). I 2022 kom Skatteutvalget med sin NOU 2022:20 *Et helhetlig skattesystem*, som også foreslår å avvikle merverdiavgiftsfritaket for bøker og medier. Utvalget begrunner det med at dagens fritak innebærer at utgavene som selger mest og trenger minst støtte, får mest. Utvalget peker også på at det er uheldig at dagens fritak omfatter publikasjoner på alle språk, all den tid fritaket skal støtte det norske språket.

Høyre har foreslått å kutte merverdiavgiftsfritaket på bøker i sitt alternative statsbudsjett for årene 2023, 2024 og 2025, med begrunnelsen at merverdiavgiftsfritaket er lite målrettet.

I forbindelse med høring av statsbudsjettet for 2025 la et samlet litteraturfelt vekt på at skattelegging av det frie ord er feilslått politikk.

DnF-leder Bjørn Vatne kritiserte Høyres forslag til alternativt budsjett i en kommentar til DnFs nettsted, hvor han skrev: «Det er ikke god næringspolitikk å ta fra forlagene ett av insentivene til å gi ut god, norsk litteratur. Forlag og bokhandlere vil trolig kompensere for dette ved å skru opp bokprisen, med den konsekvens at det selges færre bøker. Det vil også bli gitt ut færre bøker, fordi man ikke våger å satse på bredden i samme grad som i dag, og bestselgerfokus vil øke. Alt dette rammer forfatternes inntekter. For leserne gir det et mindre utvalg av bøker på norsk å velge mellom, og de bøkene som finnes vil bli dyrere.»

Litteraturfeltet samarbeider om en felles strategi for å sikre at merverdiavgiftsfritaket for bøker videreføres.

Samisk litteratur

DnF er en del av Kontaktforum for litteratur i Kulturrådet (tidligere Kontaktutvalget). Det tidligere Kontaktutvalget for innkjøpsordningen ble våren 2024 utvidet. Denne utvidelsen medfører bl.a. at de fire samiske organisasjonene Sámi Girječálliid Searvi / Samisk Forfatterforening, Mun dajan - Foreninga samiske forfattere, Sámi fágagirjjálaš čálliid- ja jorgaleaddjiidsearvi / Samisk faglitterær forfatter- og oversetterforening og Sámi Lágádus- ja Aviisasearvi / Samisk Forlegger- og Avisforening, samt Dramatikerforbundet, nå er invitert inn. Gjennom denne utvidelsen har DnF fått en ny fast møteplass med de samiske organisasjonene. I dette forumet drøftes også det innledende arbeid med samisk litteratur på innkjøpsordningene.

DnFs litterære råd har inneværende år gjennom sitt medlem Synnøve Persen, som skriver på nordsamisk og bokmål, hatt god kompetanse på det samiske. Persen har i sitt arbeid i rådet inkludert det samiske perspektivet og med det utvidet den litterære samtalen.

Kritikk og kritikkens kår

DnF har i 2024 støttet Kritikerseminaret under Lillehammer internasjonale litteraturfestival, og er støttemedlem i Norsk Kritikerlaget. DnF har tett dialog med Kritikerlaget, og hvert år inviteres Kritikerlagets generalsekretær til å holde et innlegg på møtet for nye medlemmer.

I slutten av oktober fikk DnF tips om siden fra et medlem som hadde funnet sine bøker omtalt på leserlyst.com. Vi sendte umiddelbart en henvendelse til de ansvarlige for siden, der vi ba om en

redegjørelse for det som åpenbart var KI-skapt innhold, samtidig som vi kontaktet Norsk kritikerlag. Sammen med dem tipset vi flere medier om saken. Nettstedet, drevet av en enkeltperson fra Spania, svarte ikke DnF direkte før det var gått flere uker og saken hadde blitt plukket opp av Bok365, Klassekampen og Aftenposten.

YTRINGSFRIHET OG INTERNASJONALT ARBEID

Internasjonalt Utvalg (IU)

IU er oppnevnt av styret i Forfatterforeningen. IUs viktigste enkeltoppgave er å innstille kandidater til Ytringsfrihetsprisen, en årlig pris som har vært delt ut siden 1994. IU skal også følge opp og gi råd til styret i de internasjonale sakene som til enhver tid er definert av handlingsprogrammet. Siden mai 2024 har IU bestått av Hanne Ramsdal (leder), Liv Mossige, Kristin Hauge, Bendik Vada, Soudabeh Alishahi, Øyvind Rangøy og Øyvind Berg. Rune Berglund Steen og Rune Hjemås gikk ut av komiteen. IU har hatt fire møter i perioden.

Ytringsfrihetsprisen

Ytringsfrihetsprisen for 2023 tildelt den avdøde ukrainske forfatteren Victoria Amelina og den indisk-britisk-amerikanske forfatteren Salman Rushdie. Prisene ble delt ut på DnFs årsmøte, hvor IU-leder Hanne Ramsdal leste innstillingene og kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery delte ut prisene. Amelina sin oversetter og venn Yaryna Grusha mottok prisen på vegne av Amelina, og Salman Rushdie hadde spilt inn sin takketale på video som ble vist på årsmøtet.

Ramsdal gjorde også denne helgen et intervju med Grusha som kan leses her: [Virkelighetsmateriale](#)

Ytringsfrihetsprisen 30 år

I 2024 ble Ytringsfrihetsprisen delt ut for 30. gang, og DnF ønsker å bruke dette jubileumsåret til å minnes de tidligere vinnerne og få innsikt i dagens situasjon i deres land. I 2023 fikk Forfatterforeningen støtte av Kopinors utviklingsfond til å markere jubileet, og gjennom 2024 ble det på nettsiden publisert flere intervjuer med tidligere vinnere. I tillegg kom det også nyskrevne tekster om tidligere vinnerne, ført i pennene av noen av DnFs medlemmer og andre skribenter. Rune Hjemås, Liv Mossige og Kristin Hauge fra IU fungerte som redaksjonskomité, og Mossige oversatte også intervjuene til norsk. Soudabeh Alishahi skrev teksten om Simin Behbahani. Jubileet ble også markert på årsmøtet i 2024, ved opplesinger av tidligere vinnere. Sumaya Jirde Ali og Wera Sæther var selv til stede og leste. Kirsti Blom holdt et innlegg om den første Ytringsfrihetsprisen, som gikk til palestinske Izzet Al Ghazzawi. Søndag morgen ble møtet innledet med Steinar Opstad og Aasne Linnestå sin opplesing av gjendiktninger av İlhan Çomak.

Tretti års kamp for Ytringsfrihet

I september arrangerte IU, sammen med Norsk Pen, seminaret Tretti års kamp for Ytringsfrihet på Litteraturhuset. IU-leder Hanne Ramsdal var konferansier, Øivind Hånes og Rune Berglund Steen leste gjendiktninger og utdrag av hhv. İlhan Çomak og Asli Erdogan. Generalsekretær i Norsk PEN, Jørgen Watne Frydnes, ga kvelden en historisk ramme ved å ta publikum gjennom kampen for ytringsfriheten de siste tretti årene. Ytringsfrihetsprisvinnerne fra 2023 fikk sin plass i programmet. Salman Rushdie ble presentert av sin norske redaktør, Maria Horvei, før publikum fikk se en videohilsen fra Rushdie. Den ukrainske poeten Iryna Shuvalova leste et dikt av Victoria Amelina. Publikum fikk også se videoklipp fra Victoria Amelina sin tale ved WEXFO på Lillehammer i 2023 da hun mottok prisen på vegne av den avdøde poeten Volodymyr Vakulenko. Deretter var det panelsamtale, ledet av Ida Lødemel Tvedt, hvor paneldeltakerne Maria Horvei, Øivind Hånes, Wesam Almadani, Iryna Shuvalova og Jørgen Watne Frydnes snakket om de største truslene mot ytringsfrihet i dag og hvordan vi best kan bekjempe dem. Avslutningsvis presenterte Bendik Vada antologien «Tunga mi protesterer mot døden». Antologien presenterer et utvalg dikt skrevet av palestinere,

døde og nålevende, bosatt i Palestina og diasporaen. Wesam Almadani, fribyforfatter og poet, leste sine dikt på arabisk, mens Vada leste den norske gjendiktningen. Den tidligere prisvinneren Asli Erdogan hadde sagt ja til å delta, men måtte avlyse på grunn av sykdom. Hennes norske redaktør var til stede. Arrangementskomiteen besto av Hanne Ramsdal, Rune Berglund Steen og Øyvind Berg, og de gjennomførte mange planleggingsmøter i forkant. Arrangementet var støttet av DnF, Aschehoug Forlag, Gyldendal, Fritt Ord, Forfattersentrum og Bergesenstiftelsen.

Henleggelsen omgjort i Nygaard-saken

I april 2024 ble straffesaken etter attentatet mot William Nygaard henlagt på bevisets stilling. Seks norske skribentorganisasjoner gikk da sammen om en appell som krevde handling. Innlegget stod på trykk i VG og ble sendt til Riksadvokaten.

– En henleggelse av Nygaard-saken nå ville være et stort tilbakeskritt for demokratiet, var blant skribentorganisasjonenes ankepunkt. I Dagsnytt 18 den 17. april møtte DnF-leder Bjørn Vatne Statsadvokaten til debatt, og i juli ble det gjort kjent at Riksadvokaten omgjør henleggelsen i Nygaard-saken.

– Vi er glade for at Riksadvokaten nå har overprøvd denne avgjørelsen, og lyttet til de sterke reaksjonene fra Nygaard selv, skribentorganisasjonene og andre. Saken er prinsipielt svært viktig for alle som jobber med det frie ord, og vi ser nå frem til at etterforskningen fortsetter med fornyet styrke for å markere at ingen kan true verken forfattere som Salman Rushdie eller deres forleggere til taushet på norsk jord, sa Bjørn Vatne, leder i Den norske Forfatterforening, til DnFs nettsted.

Ukraina

I forbindelse med Litteraturfestivalen på Lillehammer gjestet den ukrainske poeten Ljuba Jakimtsjuk Norge. 30. mai arrangerte Den ukrainske forening i Norge, i samarbeid med Ukrainas ambassade og DnF, en poesioppleing på Litteraturhuset i Oslo. Jakimtsjuk snakket om krig, poesi og om kampen for et fritt Ukraina.

NFFO lanserte i 2024, i samarbeid med Kopinor, et stipendprogram for ukrainske forfattere og delte i oktober 2024 ut ti stipend. DnF ble i 2024 invitert inn i videreføringen av et utvidet stipendprogram. Programmet ledes av den Kyiv-baserte nobelprisvinneren Center for Civil Liberties og Den norske Helsingforskomité og finansieres gjennom midler fra Nansen-programmet for Ukraina for å styrke Ukrainas sivilsamfunn. Det vil i 2025 bli utlyst og tildelt i alt 20 stipend til ukrainske forfattere.

Estland

I 2021 fikk DnF støtte til å reise til Estland for å besøke den estiske forfatterforeningen Eesti Kirjanike Lit (EKL). I 2024 var EKL til stede under årsmøtet, IU-medlem og EKL-medlem Øyvind Rangøy var med delegasjonen, og mandag morgen var de også på besøk i DnF sine lokaler. I januar 2025 ble IU-leder Hanne Ramsdal invitert til Rangøya internasjonale kultursenter for å være med på et litterært møte med Maarja Kangro, lederen av den estiske forfatterforeningen.

Palestina

I desember 2024 var den palestinske forfatteren Atef Abu Saif på besøk i Norge i forbindelse med sin nye bok. Saif møtte flere politikere på Stortinget for å fortelle om boka si og opplevelsene fra Gaza. DnF-styremedlem Oda Malmin var med på møtet.

Den 7. januar 2025 sendte DnF, sammen med kunstnerorganisasjonene Norske Billedkunstnere (NBK), Norsk Komponistforening (NKF), en appell til norske myndigheter om å styrke innsatsen for kulturbevaring i Palestina. Brevet ble oversendt Kultur- og likestillingsdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Forsvarsdepartementet.

Annet internasjonalt arbeid

BWC

Baltic Writers' Council representerer 21 forfatter- og oversetterorganisasjoner, 12 land, og rundt regna 17 000 medlemmer. Den årlige generalforsamlingen foregår i mai på Baltic Center for Writers and Translators på Gotland. I 2024 hadde ikke DnF noen representanter til stede, men vil være til stede i 2025.

WEXFO

World Expression Forum ble arrangert 26.–29. mai på Lillehammer, i forkant av Lillehammer Litteraturfestival, med over 1800 deltagere. Hanne Ramsdal deltok som DnFs representant.

European Writers' Council (EWC)

European Writers' Council organiserer forfatter- og oversetterforeninger i Europa, og representerer over 220 000 forfattere gjennom 50 medlemsforeninger i 32 europeiske land. EWC har kontor i Brussel og skal følge opp skribentrelaterte saker innen EU: opphavsrett, digitalisering, og mulig regulering av bibliotekvederlag. EWC har også engasjert seg i yringsfrihetens vilkår og vist solidaritet med land i Europa. Forfatter- og oversetterforeninger fra land i hele Europa kan være medlem av EWC. Foreningen arbeider også mye med EU-direktiver, og for å sikre forfatternes rettigheter i møte med disse. President i EWC er poet og forfatter Miguel Ángel Serrano fra Spania.

Den årlige generalforsamlingen fant i 2024 sted i Helsinki, hvor DnF-leder Bjørn Vatne deltok. I tillegg til å gjennomføre generalforsamlingen diskuterte medlemsorganisasjonene fra hele Europa ulike problemstillinger foreningene står overfor, blant annet KI og forfatterøkonomi, opphavsrett og kunstig intelligens.

EWCs generalforsamling for 2025 avholdes i Oslo i juni.

Nordisk Forfatter- og Oversetterråd (NFOR)

NFOR ble opprettet i 1919 og har initiert møter mellom de nordiske skribentorganisasjonene i de ulike nordiske landene. Møtene finner nå sted annethvert år, mens seksjonene møtes etter behov. I 2024 ble det gjennomført en ekstraordinær samling i regi av NFOR, i Stockholm, der DnF-leder Bjørn Vatne deltok. Tema for samlingen var KI og DSM-direktivet. Neste ordinære NFOR-samling avholdes på Færøyene i mai 2025.

OPPHAVSRETT, KONTROLL OVER EGET VERK OG RETT TIL RIMELIG VEDERLAG

Forfatterforeningen skal arbeide for en styrket respekt og forståelse for opphavsretten gjennom samarbeid med og arbeid i Kopinor, Norwaco, Kunstnernettverket og andre relevante fora. Vi skal delta i det nordiske arbeidet med opphavsrett, blant annet gjennom NFOR.

DSM-direktivet og endringer i åndsverkloven

Den 22. november 2023 sendte Kultur- og likestillingsdepartementet på høring forslag om endringer i åndsverkloven som skal gjennomføre nett- og videresendingsdirektivet (EU) 2019/789 og digitalmarkedsdirektivet (EU) 2019/790 i norsk rett. DnF leverte høringsinnspill, og deltok på et felles høringsinnspill gjennom Kunstnernettverket. DnFs høringsinnspill er nærmere omtalt under Høringsuttalelser på s.24. Lovforslaget er fortsatt til behandling i departementet og er ventet lagt frem for Stortinget i løpet av 2025.

Gjenbruk av tekst

Gjenbruk av litterære tekster i læremidler er dessverre fortsatt et uregulert område. Betalingen til forfatter er ofte svært lav, og ofte bes det om utkjøp av rettigheter i lang tid. DnF, NBU, FF og NFFO har i felleskap kartlagt omfanget av tjenestene og honorarmodeller hos forlagene som tilbyr digitale læremidler, og forsøkt å få i gang forhandlinger om et felles avtaleverk med Forleggerforeningen. Det er enighet mellom Forleggerforeningen og forfatterorganisasjonene om at det er viktig å få på plass et kollektivt avtaleverk for denne bruken. Forhandlingsutvalget med representanter fra DnF, NBU, FF og NFFO har møttes jevnlig siden 2021 og har utarbeidet en skisse til normalavtale for gjenbruk av tekst i læreverker, både på papir og digitalt. I 2024 har DnF og NBU fått en juridisk betenkning som peker i retning av at praktisering av tvangslisensen i åndsverkloven har en for bred anvendelse, men den konsekvens at mange forfattere har fått for lite utbetalt for gjenbruk av tekst.

Skribentorganisasjonene har også i felleskap fått en konkurranserettslig vurdering av Forleggerforeningens spørsmål om en slik avtale vil være i strid med konkurranseloven, noe vurderingen mener den ikke vil være. Etter oversendelse av den konkurranserettslige vurderingen til Forleggerforeningen, svarte Forleggerforeningen at de ikke har kapasitet til å forhandle om normalkontrakt for gjenbruk av tekst i læremidler, og at de anser situasjonen slik at det ikke er mulig å forhandle om nye kontrakter med disse parter parallelt med at vi står i en tvist om normalkontrakten. DnF vil ta opp igjen forhandlingene om normalkontrakt for gjenbruk av tekst i læremidler så snart det er enighet om normalkontrakten.

Klareringsløsning for fremføring og bruk av litterære verk

I 2023 ble det inngått en pilotavtale mellom Kulturtanken og Kopinor om formidling av verk i Den kulturelle skolesekken. Vederlaget skal i utgangspunktet fordeles individuelt til opphaverne til de verkene som er formidlet, basert på innrapportering fra Kulturtanken. Administrasjonen i Kopinor har samarbeidet med Kulturtanken om portalen for rapportering. Vederlaget for 2023 er utbetalt etter modell fastsatt av Kopinors styre. Modellen ble utarbeidet med innspill fra de berørte medlemsorganisasjonene. Pilotavtalen ble videreført for 2024, og det skal besluttet hvordan 2024-vederlaget skal fordeles når rapporten fra Kulturtanken foreligger. Det skal også forhandles om en ev. avtale for 2025.

Høytlesing i bibliotek

DnF mener høytlesing av litteratur skal finne sted på vilkår og innenfor rammer som er rimelige for både forfattere og bibliotek. De siste årene har en form for høytlesing i bibliotek fått stor utbredelse. Shared reading, eller samlesing på norsk, er en lesemetode som går ut på at en leseleder leser høyt i en gruppe og leder en reflekterende og undrende samtale om leseopplevelsen. DnF har begynt å kartlegge omfanget av samlesing som tilbud i bibliotek og andre institusjoner og det har vært avholdt et møte med Bibliotekforeningen sammen med NBU. DnF har også hatt dialog Sveriges Författarförbund om saken og utvekslet erfaringer om problemstillingen. På sikt vil DnF jobbe for at Kopinor kan inngå avtaler om fremføring av litteratur også på andre arenaer.

Pliktavlevering

Nasjonalbiblioteket (NB) har, i samarbeid med skribentorganisasjonene, i perioden 2021–2024 gjennomført en prøveordning med digital tilgang til pliktavlevert materiale. Materialet er gjort tilgjengelig via Feide og MinID. Den direkte Feide-tilgangen gjelder kun for ansatte i UH-sektoren som har rollen som vitenskapelig ansatte, altså forskere. Studenter har Feide-pålogging, men de må søke om tilgang og vente til søknaden blir godkjent, før de får tilgang til pliktavlevert materiale.

Bakgrunnen for ordningen er hentet fra forskriftene til pliktavleveringsloven og informasjon fra departementet: «Den teknologiske utviklingen har endret våre måter å kommunisere på, og stadig mer av kommunikasjonen skjer digitalt. Dette har reist et behov for å regulere avlevering av og tilgang til digitale dokumenter, og for å legge til rette for en systematisk innsamling og bevaring av et

representativt kildemateriale for forskning og dokumentasjon, jf. pliktavleveringsloven § 1. Det er et mål at forskriftene skal bidra til tilgjengeliggjøring av materialet på en hensiktsmessig måte i en moderne tid, samtidig som rettighetshavernes interesser skal ivaretas på en god måte.»

Digitaliseringen av pliktavlevert materiale ble påbegynt i 2020, og det digitaliserte materialet er tilgjengeliggjort gjennom NBs nettsider. Forfatterforeningen har overfor NB og departementet uttrykt bekymring for om en bruksendring, med den utvidede tilgangen til verk, kan svekke opphavernes økonomi og kontroll over verk. Formålet med lovpålagt avlevering er etter pliktavleveringsloven å bevare materialet og gjøre det tilgjengelig som kildemateriale til forskning og dokumentasjon.

Prøveordningen med digital tilgang til pliktavlevert materiale ble i november 2022 besluttet forlenget med ett år, men med enkelte justeringer. Blant annet er pensumlitteratur utelatt fra ordningen fra mars 2023. Forlengelsen av prøveordningen ble begrunnet med behovet for erfaring fra bruk av ordningen i år som ikke var preget av korona. I januar 2024 meldte NB et behov for å videreføre ordningen ut 2024. Det har vært flere møter mellom skribentorganisasjonene og NB om evaluering av ordningen, og NB har jevnlig levert statistikk over bruken av pliktavlevert materiale. Det er i prøveperioden tatt beslutninger om at studenter ikke har tilgang gjennom FEIDE-ordningen, og at tilgangen til pensumlitteratur tas vekk fra bibliotektilgangen. NB har endret praksisen for tilgang til bøker og vil be departementet starte arbeidet med endringen av forskriften til åndsverkloven i tråd med denne praksisen. NB vil årlig invitere bransjeorganisasjonene til gjennomgang av praktiseringen av ordningen.

MOBILISERING AV BÅDE NYE OG ETABLERTE MEDLEMMER

DnF har gjennom perioden vektlagt foreningen historie, gjennomslag og utvikling i både interne og eksterne møter. Foreningens historie har vært en del av informasjonen som formidles under debutanttreffet, møtet for nye medlemmer og i sosiale medier. Foreningens historie er også tema i både politiske møter og i møter med samarbeidende organisasjoner. I tillegg til dette har foreningens arbeid med ytringsfrihet vært en sentral del av markeringen av 30-årsjubileet til Ytringsfrihetsprisen.

Årsmøtet

DnFs årsmøte ble avholdt 9. og 10. mars 2024 på Hotel Bristol i Oslo. Det var 221 påmeldte medlemmer, i tillegg til gjester, noe som er rundt 100 mer enn året før. Årets årsmøte var preget av stort engasjement og mange og gode debatter. Blant saker som ble behandlet, var styrets forslag om å justere inntakskriteriene fra at en forfatter må ha utgitt to bøker, der én har litterær kvalitet, til at en forfatter må ha utgitt én bok av litterær kvalitet, for å kunne bli medlem, samt et innsendt forslag om å utrede muligheten for sammenslåing med FF. Årsmøtet vedtok også to resolusjoner – en om Gaza/Palestina og en om oljeleting. Årets forfatterforedrag ble holdt av Anne Oterholm.

Tarjei Vesaas' debutantpris 2023 ble tildelt Monica Goksøyr for novellesamlingen «Slemme jenter». Det var DnFs litterære råds leder, Chris Tvedt, som delte ut prisen. Ytringsfrihetsprisen 2023 ble tildelt den avdøde ukrainske forfatteren Victoria Amelina og forfatter Salman Rushdie. Yaryna Grusha tok imot prisen på vegne av Amelinas etterlatte, og deretter fikk årsmøtet se Rushdies videohilsen på skjerm. Kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffrey delte ut prisen, leder av Internasjonalt Utvalg leste opp begrunnelsene. Begge dagene startet med en markering av Ytringsfrihetsprisens 30-årsjubileum.

Medlemsmøtet

Medlemsmøtet 2024 ble holdt på Litteraturhuset lørdag 2. november, med rundt 110 påmeldte medlemmer pluss gjester og administrasjonen. Temaet for møtet var kunstig intelligens og samarbeid på litteraturfeltet.

Nasjonalbibliotekar Aslak Sira Myhre var første post på programmet, og han orienterte om Mimir-prosjektet og kompensasjonsordning for opphavere. Åsa Anesäter fra Sveriges Författarförbund gjestet møtet og hadde en samtale på scenen med Vatne om fellesnordiske utfordringer på litteraturfeltet. Etter lunsj var det tid for å se nærmere på sammenslåing på litteraturfeltet. Forfatterforbundets leder Eystein Hanssen møtte Vatne til en samtale om samarbeid, og hvordan Hanssen og Forfatterforbundet så for seg arbeidsdeling i forfatterorganisasjonene i fremtiden.

De faglige innspillene og samtalene ble supplert med flotte opplesinger av Øivind Hånes og Marte Huke, som leste fra «Elvene renner ut av kartet», antologien med gjendiktninger av İlhan Çomak. Senere på dagen leste Bendik Vada og Anna Kleiva fra «Tunga mi protesterer mot døden», antologien med gjendiktninger av en rekke palestinske forfattere.

Møte for nye medlemmer

Møtet for nye medlemmer, som vanligvis finner sted dagen før medlemsmøte, ble gjennomført fredag 1. november. 15 nye medlemmer deltok på seminaret. Styreleder Bjørn Vatne ønsket velkommen og presenterte sekretariatet og deres oppgaver, før en gjennomgang av de viktigste litteraturpolitiske sakene akkurat nå. Generalsekretær i Kritikerlaget Anne Merethe Prinos var inviterte og fortalte om hvordan kritikerne er organisert og jobber, og om kritikkens kår.

Debutanttreff

Debutanttreffet ble avholdt i DnFs lokaler i Ingeniørenes hus 3. desember, kvelden før Litteraturhusets debutant dager, og som alltid ble det servert ost og kjeks. Det var 23 påmeldte til årets debutanttreff. Leder Bjørn Vatne innledet kvelden med å fortelle om Forfatterforeningens formål og arbeidsoppgaver, samt en presentasjon av sekretariatet. Vatne gikk gjennom hvordan det norske litterære systemet fungerer, samt hvilke litteraturpolitiske saker DnF jobber mest med nå. Thomas Lundbo, nestleder i Det litterære Råd, informerte om de forskjellige stipendordningene og om hvordan Det litterære Råd arbeider i sitt stipendarbeid. Ingvild Herzog var til stede og snakket om Norsk Forfattersentrum, hva de kan bidra med, og hvor viktig det er at også debutantene ber om honorar for sitt arbeid. Kyrre Andreassen holdt et flott foredrag om sin litterære debut, om den mer vriene andreboka, og mottakelsen av denne. Nytt av året var det at årets vinner av Vesaas-prisen var invitert. Monica Goksøy holdt et engasjerende innlegg om sitt år som Vesaas-vinner, til stor begeistring for debutantene. Avslutningsvis leste samtlige av debutantene et utdrag fra boka si.

Forfatterklubbene

I samarbeid med forfatterklubbene i de største forlagene inviterer DnF til forfatterpub i Oslo flere ganger i året. Denne sosiale samlingen har blitt populær og vil fortsette i 2025. Årsmøtet la til rette for møte i forfatterklubbene etter at programmet var over på lørdagen. Temaet som ble diskutert i møtet, var normalkontrakten og forlagenes praksis rundt signering og forskudd, samt KI-appendikset.

Fagkomiteen

I august 2024 opprettet styret i DnF en ny komité, Fagkomiteen, som har ansvaret for å arrangere faglige og sosiale treff for forfattere, både medlemmer og ikke-medlemmer. Dette skal bidra til at norske forfattere blir bedre rustet til å navigere i jobben som kunstner gjennom faglig påfyll, og at foreningen skaper og vedlikeholder et større og mer robust nettverk av fagfeller. Atle Håland, Julie Stokkendal og Johanne Fronth-Nygren sitter i komiteen. Det første arrangementet var en panelsamtale på Tøyen bibliotek om redaktørens rolle i forfatterens liv, og det neste, like i forkant av årsmøtet, har temaet «Litteratur som aktivisme». Dette er et prøveprosjekt som skal evalueres om ett år. Foreløpig er det lagt opp til fire samlinger i året, men dette kan utvides ved behov.

Nettsiden og sosiale medier

Nettsiden fungerer som en formidler av aktuelle saker om forfattere og bokbransjen, samt som en kanal for informasjon til DnFs medlemmer. Kommunikasjonsarbeid på nettsider og sosiale medier har vært høyt prioritert i DnF i 2024. Målet har vært å synliggjøre den innsatsen DnF gjør og har gjort for samtlige norske forfattere og litteraturbransjen for et bredere publikum. Nettjournalist Victoria Durnak er ansatt i et 20 prosent engasjement, og har hevet publikasjonsfrekvensen på alle plattformer vesentlig, skrevet nyhets saker, koordinert foreningens julekalender på Instagram samtidig som hun har kommet med mange ideer og innspill til det øvrige innholdet. Antall følgere i sosiale medier har vokst kraftig, og særlig Facebook og Instagram har blitt en inngangsport til mer formelle debatter og andre arenaer for synliggjøring av foreningens viktige saker. Det mest markante eksempelet er DnFs svar til FpUs Simen Velle i debatten om kunstnerstipend, som samlet nærmer seg en million avspillinger på de to plattformene.

HØRINGSUTTALELSER

Innspill til regjeringens arbeid med en strategi for å styrke befolkningens motstandskraft mot desinformasjon

DnF mener regjeringen i kampen mot desinformasjon bør arbeide for å styrke befolkningens evne og lyst til å lese. DnF mener at alle tiltak som styrker leseferdigheter og leselyst, er med på å motvirke desinformasjon gjennom å styrke refleksjonsnivået, den kritiske sansen og evnen til å følge lengre og mer komplekse argumentasjonsrekker. DnF vektla blant annet at forfatterne og forlagene er avgjørende i kampen for å bevare og utvikle det norske språket. Et levende, rikt og tydelig språk er en viktig forutsetning for å kunne spre informasjon som mottakeren både kan og vil forstå. Det er viktig å huske at desinformasjon ikke bare forekommer som en bevisst handling fra avsender. Den kan også stamme fra dårlig språkbruk. Lesing er et av de beste virkemidlene for å styrke språkkompetansen og motvirker derfor uintensivert desinformasjon. Skjønnlitteraturen styrker også det som kan kalles fortolkningskompetanse, som er et viktig våpen mot desinformasjon. Den gir leseren tilgang til et bredere utvalg av verdenssyn, og innsikt i hvordan psykologiske mekanismer kan være med på å forme ulike standpunkter. Det er den eneste kunstformen som plasserer mottakeren på innsiden av et menneskesinn, og den kan derfor gjøre det lettere å besvare et sentralt spørsmål i all kommunikasjon: Hvorfor mener avsenderen det hen mener? Lesingen øker samtidig bevisstheten rundt at det ikke finnes én sannhet. Om man antar at mye bevisst desinformasjon springer ut av et behov for å skape eller manipulere en opinion, er vissheten om at en sak alltid har flere sider, helt avgjørende for å styrke motstandskraften til mottakeren.

Høring - Prop. 6 L Endringer i kulturlova (føremål, armlengd og kommunal planlegging)

DnF støttet lovfesting av prinsippet om armlengdes avstand på kulturfeltet. At det er fagfeller av kunstnere som ta viktige avgjørelser om blant annet tildeling av offentlige kulturmidler, er viktig både for å bevare både den kunstneriske autonomien, og legitimiteten og troverdighetene til statlige støtteordninger.

DnF støttet også bruken av begrepet relevant fagkompetanse, men at det er nyttig å definere tydeligere hva dette er. Dette kan skje i forskrift, og i tillegg som Kulturdirektoratet foreslår, i en rettleider der det kan bli gitt føringer for legitime måter å praktisere armlengdeprinsippet på. Videre påpekte DnF at det ikke bare er viktig at komiteer eller kunstfaglige råd *består* av fagfeller, men at det også er reelle fagfeller som *oppnevner* dem, for eksempel gjennom årsmøter eller andre demokratiske prosesser. Den foreslåtte lovteksten berører ikke dette, derfor bør både forskrift og eventuelle veiledere si noe om forholdet mellom hvem som oppnevner, og hvem som utgjør råd og komiteer.

Høring om kvotefordeling 2025 – Statens kunstnerstipend

I vårt høringssvar om stipend og kvotefordeling sendt inn i januar 2025 la vi vekt på behovet for friske midler selv om vi setter pris på at antall hjemler for gruppen er videreført fra 2024. Stipendkomiteen for skjønnlitterære forfattere som skriver for voksne (SKJNF), har igjen erfart en økt søkermasse, og det er generelt et høyt nivå på søknadene. Den økte søknadsbunken er trolig et resultat av at norske skjønnlitterære forfatters økonomi stadig er under press. Vi understreket også nødvendigheten av at søkerne sikres at deres forfatterskap leses av fagfeller, og at disse leserne legger vekt på god skjønnsvurdering av litteraturen. Fagfellevurderingen i SKJNFs stipendkomité muliggjøres ved at det legges til rette for at medlemmene av stipendkomiteen får tid og rom til å sette seg grundig inn i kunstnerskapene før diskusjonen om fordeling begynner.

Innspill til veikart for kreativ næring

DnF vektla i sitt innspill at man må få på plass ordninger som kan gi forfattere større rom for å styrke og utvikle egne formidlingskonsepter og -ferdigheter. DnF påpekte også at det er på tide å sette av rendyrkede produksjonsmidler til litteratur rettet mot enkeltforfattere, lik dem man finner innenfor Kulturrådets støtteordninger til andre kunstformer.

Høring om utformingen av insentivordning for ny norsk dramatikk

DnF stilte seg bak Dramatikerforbundets høringsinnspill og vektla spesielt den delen av ordningen som er rettet mot det frie feltet. Midler under Norsk kulturfond vil gjøre det mer attraktivt for allerede etablerte forfattere på det skjønnlitterære feltet å kunne bevege seg inn i dramatikken, slik det er lang tradisjon for i Norge. Dette gjør at dramatikken fremover vil kunne styrkes med nye stemmer. At det legges vekt på nyskrevet dramatikk, er også noe DnF bifaller, all den tid det er vesentlig for en forfatterkarriere å ha gode ordninger som støtter opp under arbeidet med å skape selvstendige, kunstneriske verker.

Innspill til gjennomgang av tilskuddsordningen for litteraturproduksjon

DnF sendte i september 2024 et innspill til gjennomgang av tilskuddsordningen for litteraturproduksjon der vi støttet intensjonen om at ordningen skal fremme høy kvalitet og større bredde, men presiserte at ordningens til dels svært presise regelverk kan gjøre det vanskelig å navigere.

I vårt innspill la vi imidlertid vekt på at vi i hovedsak opplever at ordningen fungerer, og vi støttet Grafill i deres ønske om at man viderefører praksisen med å tydelig øremerke en prosentvis mengde av produksjonsstøtten til illustratører slik at det ikke blir forvirring rundt hva som skal gå til skaper, og hva som skal til forlag. Vi støtter også at biseriestøtten på tegneserier opprettholdes, da dette åpner for at nye talenter kan komme inn på tegneseriefeltet.

Innspill vedrørende subsidierte arbeidslokaler i Oslo

I oktober 2024 sendte DnF et innspill til Oslo kommune vedrørende mangelen på subsidierte arbeidsplasser for forfattere, særlig da med fokus på lokalene i Gamle Romsås sykehjem.

I januar 2025 hadde vi sammen med Ingrid Herzog fra Norsk Forfattersentrum et oppfølgingsmøte med kulturetaten i Oslo kommune.

Oslo kommune tilbyr subsidierte arbeidslokaler for kunstnere i Oslo, men da primært billedkunstnere, og i gjennomgangen av ordningen om subsidierte arbeidslokaler i 2021 var det et viktig poeng for oss at også forfattere skulle bli omfattet av ordningen med subsidierte arbeidslokaler. Det er vår oppfatning at behovet for arbeidsplasser er høyt særlig blant skjønnlitterære forfattere, og kanskje særskilt i byområder som Oslo, der husleien er høy og man ofte bor i mindre boenheter. Vi uttrykte også bekymring for at forfattere ikke er inkludert i nye prosjekter. Tilbakemeldingen fra kulturetaten i Oslo kommune er at det per i dag ikke er aktuelt å endre forskriften til å inkludere også forfattere.

Høringsuttalelse om revisjon av Oslo kommunes stipendordning til kunst- og kulturformål

I DnFs høringsuttalelse sendt i november 2024 understreket vi det vedvarende behovet for stipend, samt at vi setter pris på at Oslo kommune nå reviderer sin stipendordning slik at den blir mer relevant og treffsikker. Vi la også vekt på behovet for fagfelleevaluering. Vi opplever at de foreslåtte endringene i stipendordningene bedre tilrettelegger for fagfelleevaluering, men vi mener også at reglementet for stipendutvalg er svært vagt og lite ambisiøst. Vi ba derfor om at det presiseres hvor mange fra hver kunstnergruppe som minimum skal være representert. Vi ba i denne sammenheng også om en presisering om at stipendutvalget skal foreta en fagfelleevaluering.

Vi har tidligere meldt inn at Oslos kommunes stipendordning oppleves som relativt uoversiktlig og fragmentert, og vi er derfor fornøyde med forenklingen som er foreslått – ordningen fremstår nå som klarere og mer søkbar. Vi setter også pris på at ordningene nå har et bredere nedslagsfelt.

Budsjetthøringer

I vårt innspill til statsbudsjettet 2025 ba DnF blant annet om at

- budsjettrammen til Norsk kulturfond øker i samsvar med Kulturrådet sin budsjettsøknad
- det skjer en gradvis opptrapping av varige stipendhemler
- arbeidsstipend, langvarige stipend og garantiinntekter som et minimum blir regulert med en indeks lik rammen for lønnsoppgjøret i staten
- 10 millioner kroner bør bevilges til en tverrsektoriell NOU om lesingens betydning og status i det norske samfunnet
- regjeringen utreder og foreslår en støtteordning for produksjon av lydbøker for å sikre mangfold, bredde og tilgang til kvalitetslitteratur i alle formater i folkebibliotekene
- det kommer årlige avsetninger til en vederlagsordning som har til hensikt å kompensere rettighetshavere for trening og bruk av modeller for kunstig generativ intelligens, samt beskytte kunstnerens arbeidsvilkår og den kunstneriske kvaliteten. Dette må ses i sammenheng med Nasjonalbibliotekets mandat om å utrede en kompensasjonsmodell

DnF sendte 1. mars 2025, sammen med NBU, et felles innspill til statsbudsjettet 2026. I innspillet understreker forfatterforeningene viktigheten av flere stipendhemler og at stipendbeløpene økes i takt med statens lønnsoppgjør. Foreningene etterlyser et fokus på den langsiktige utfordringen ved bruk av KI i kunstfeltet, og hva det vil gjøre med forfatterens arbeidsvilkår. DnF og NBU ba i sitt innspill også om økning av Norsk Kulturfond. Kulturfondet er viktig for kunstnerøkonomien, både som direkte midler til kunstene, og til formidlingsaktørene i kunstfeltet.

I innspillet ber DnF og NBU om

- innføring av flere stipendhemler for å oppnå en høyere tildelingsprosent. For å forhindre at stipendene devalueres over tid, må stipendbeløpet oppjusteres i tråd med lønnsveksten i staten.
- avsetning av 1 million kroner til å utrede følgene av KI for det norske kunstfeltet, og en mulig kulturpolitisk vederlagsordning som kompenserer for den konkurransevridningen KI fører til.
- samlet økning av Norsk kulturfond i 2026 på 228 mill. kroner i friske midler i tråd med Kulturrådets søknad.

Høringsuttalelse fra Den norske Forfatterforening til forslag til endringer i åndsverkloven mv. (gjennomføring av digitalmarkedsdirektivet og nett- og videresendingsdirektivet.)

Den 22. november 2023 sendte Kultur- og likestillingsdepartementet på høring forslag om endringer i åndsverkloven som skal gjennomføre nett- og videresendingsdirektivet (EU) 2019/789 og digitalmarkedsdirektivet (EU) 2019/790 i norsk rett.

Det er først og fremst endringen i åndsverkloven som følge av digitalmarkedsdirektivet (DSM-direktivet) som får konsekvenser for forfattere.

– Nå oppdaterer vi åndsverkloven ved å styrke rettighetene til opphavere og andre kunstnere, spesielt i møte med ny teknologi og grensekryssende tjenester, sa kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery da forslaget ble sendt på høring, med høringsfrist mars 2024.

DnF samarbeidet med kunstnerorganisasjonene i Kunstnernetverket om en felles høringsuttalelse, i tillegg til DnFs uttalelse.

DnF støttet Kunstnernetverkets forslag om å utsette implementeringen av DSM-direktivets artikkel 3 og 4. Disse artiklene handler om såkalt tekst- og datautvinning, i høringsnotatet definert som «enhver automatisert metode som brukes for å analysere tekst og data i digital form for å fremskaffe informasjon». Generativ KI og ChatGPT nevnes som eksempler på hva som omfattes av tekst- og datautvinning. Dette direktivet ble vedtatt av EU i 2019, og er ikke utformet for de formene for KI vi kjenner i dag. Artiklene inneholder nye unntak og avgrensninger fra den eneretten, for å, ifølge høringsnotatet, legge til rette for et digitalt og grensekryssende miljø. Artikkel 3 regulerer tekst- og datautvinning til forskningsformål, og unntaket fra eneretten krever kun lovlig tilgang, og rettighetshaver kan ikke motsette seg tekst- og datautvinningen. Unntaket fra eneretten i artikkel 4 er generelt og gjelder blant annet privatpersoner, foretak, organisasjoner og myndigheter. Også her gjelder kravet om lovlig tilgang, i tillegg kreves det at rettighetshaver ikke uttrykkelig har lagt ned forbud mot slik bruk. Det er krav om at dette forbudet er maskinlesbart for digitalt materiale. DnF støttet også Kunstnernetverkets merknader knyttet til den foreslåtte reservasjonsløsningen i henhold til direktivets artikkel 4. Som Kunstnernetverket påpekte, finnes det per i dag få eller ingen teknologiske funksjoner eller protokoller som vil gi et effektivt vern mot datautvinning. DnF påpekte også at forslagene i høringsnotatets kapittel 3 ikke styrker rettighetene til opphavere og andre kunstnere, spesielt i møte med ny teknologi og grensekryssende tjenester – slik hensikten skulle være ifølge kulturministeren. Tvert imot fremstår den foreslåtte gjennomføringen av artikkel 3 og 4 som så inngripende, samtidig som rettighetshavernes muligheter for å reservere seg er minimale, at det er grunn til å reise spørsmål om forslaget bryter med tretrinnsprinsippet, jf. bl.a. Bernkonvensjonen artikkel 9 (2).

Høringsnotatets kapittel 4 omhandler bruk av verk i undervisningsvirksomhet. DnF vektla at lovproposisjonen må være tydelig på begrepet undervisning, i henhold til tidligere lovarbeid, skal forstås snevert og sikre at vi unngår en utvanning av klasseromsbestemmelsen i strid med opphavernes interesser. DnF anmodet også om at departementet etablerer direktivets løsning med avtaleforrang i artikkel 5 (2). Det innebærer at en fribruksregel kun får anvendelse der det ikke foreligger egnede lisenser som er lett tilgjengelige på markedet, og som dekker behovet ved utdanningsinstitusjonene. Departementet har på den måten mulighet til å tilpasse avgrensingsreglene for bruk i undervisning slik at det harmonerer bedre med EU-retten og DSM-direktivets uttrykte formål om å styrke rettighetshavernes stilling.

DnF pekte på at det nye forslaget til § 69 om rett til rimelig vederlag og ny ordning om rett til avtalejustering vil medføre en unødvendig belastning for både rettssystemet, opphaver og erverver ved at opphaver oftere må gå via § 69, tredje ledd, for å få sitt rettmessige vederlag. DnF mener at den beste måten å sikre et riktig rimelig vederlag på initialt vil være å ta hensyn til sannsynlige forhold utover avtaletidspunktet ved fastsettelse av rimelig vederlag etter § 69, andre ledd – og endre dagens bestemmelse ved å fjerne kravet om at vurderingen skal baseres på forholdene på avtaletidspunktet.

Lovforslaget har også en ny hjemmel som gir en generell rett til å heve avtaler ved manglende bruk, men i departementets forslag kan bestemmelsen i den foreslåtte paragrafen fravikes ved fremforhandlede kollektive avtaler, for eksempel normalavtalen. Dette unntaket fremstår som

ubegrunnet i forslaget, og DnF anmoder om at det endres. Blant annet på litteraturområdet er de fleste avtaler som inngås kollektivt, fremforhandlet i form av de såkalte normalkontraktene. Det vil være svært uheldig om den enkelte opphaver og utøver mister en slik lovfestet rett i tilfeller hvor deres respektive foreninger fremforhandler rammeavtaler. Erfaringsmessig og historisk har det nettopp vist seg å være særdeles viktig at de originære rettighetshaverne kan tilbakekalle rettigheter som er overdratt eksklusivt, og som ikke utnyttes. Dette innebærer at retten til å heve avtalen gjøres til gjenstand for forhandlinger i en slik kontrakt, og at opphavere i mange tilfeller vil miste sin egentlige rett til å heve avtale ved manglende bruk. En direkte konsekvens av dette er at departementets lovforslag medfører forskyvninger i fordelingen av bokkrona mellom forfatter og forlag. Forlagene vil presse royalty ned, for å godta en oppmykning av oppsigelsesbestemmelsene i normalkontrakten. Det foreslåtte unntaket vil innebære at en vesentlig andel av avtaler som opphavere inngår, faller utenfor denne retten, noe som vanskelig kan sies å innebære en styrking av opphavernes rettigheter, som er oppgitt å være et av de grunnleggende motivene bak forslaget.

Høringsuttalelse til forslag til ny forordning om kamp mot forsinket betaling i handelstransaksjoner
Justis- og beredskapsdepartementet sendte i 2024 EU-kommisjonens forslag i COM (2023) 355 om å regulere betaling til leverandør med en frist på maks 30 dager. Forslaget er ment å forbedre betalingsdisiplinen i handelstransaksjoner.

DnFs høringsuttalelse uttrykte bekymring for effekten av forslaget og advarte mot at det blir innført. Bokmarkedet er i dag regulert av språk og litteraturpolitiske hensyn, og EU-kommisjonens forslag vil svekke denne effekten. Aktørene i bokmarkedet opererer i dag med en betalingsfrist på 90 dager. En endring av dette kan medføre en radikal endring i hvordan bøker kjøpes inn til bokhandelen, og vil medføre mindre bredde og mer dreining mot titlene som gir sikrest salg. Dette vil ramme forfatterøkonomien og tilbudet til leserne. I bokloven gis dessuten utgivere og forhandlere anledning til å samarbeide om standardbetingelser for betaling, frakt og levering av bøker – begrunnet i lovens formål om å legge til rette for bredde, mangfold og kvalitet i litteraturen som utgis i Norge, og å sikre at alle i landet har god tilgang til denne litteraturen.

Innspill til Vista Analyse om avanseregulering og forskriften til boklovens § 12

DnF ble invitert til å gi muntlige innspill til Vista Analyses arbeid med forskrift til boklovens paragraf 12 om avanseregulering. DnF fremhevet blant annet at en fremtidig innretning på en avanseregulering mellom leverandør og forhandler må sikre at god formidling og stor bredde belønnes.

Høringsuttalelse til forslag til ny forskrift til Fond for lyd og bilde

Kultur- og likestillingsdepartementet sendte i 2024 på høring utkast til forskrift om Fond for lyd og bilde. Forslaget hadde til hovedhensikt å gjøre nødvendige tilpasninger av regelverket for Fond for lyd og bilde, for å sikre overholdelse av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

Høringen er ikke direkte relevant for DnF, men DnF benyttet høringen til å til å peke på fraværet av en kollektiv kompensasjonsordning for privatkopiering av litterære verk og at det innebærer en forskjellsbehandling mellom verkstyper og opphavere i kompensasjonen lovfestet i åndsverklovens § 26.

I høringsnotatet la departementet til grunn at offline-kopiering i strømmetjenester ikke er kompensasjonsberettiget i den individuelle delen av kompensasjonsordningen for kopiering til privat bruk. DnF viste her til Norwacos høringsuttalelse om spørsmålet og støttet Norwaco i at det er feil å konkludere dette spørsmålet før det er foretatt en vurdering av hvilken skade rettighetshaverne påføres ved slik kopiering.

ANDRE AKTIVITETER

De skjønne

De skjønnlitterære organisasjonene i Kronprinsens gate 17 og Kritikerlaget møtes ved behov for å holde hverandre orientert og diskutere og koordinere saker som berører flere av oss. Styreleder og generalsekretær eller daglig leder i de ulike foreningene møter. Møtefrekvensen har vært lavere i en periode, ettersom mange av de samme har møttes i de mer hyppig avholdte styremøtene i NFOF.

SOS

Dette er en sammenslutning av de skjønnlitterære organisasjonene som har eksistert siden 1973. SOS består i dag av DnF, DF, FF, Kritikerlaget, NFFO, NO og NBU. SOS sitt mandat er å bidra til å styrke arbeidet for skribenter økonomisk og politisk gjennom samarbeid og koordinering, i saker der det er aktuelt. SOS skal også være et organ for felles kunnskapsutveksling og -innhenting. SOS sin generelle agenda er aktuelle politiske saker, aktuelle forhandlinger og andre aktuelle saker hos den enkelte forening. SOS skal møtes minst fire ganger årlig for gjensidig oppdatering på aktuelle saker. SOS kan sammenkalles oftere hvis det oppstår saker som tilsier en felles drøfting og muligens samhandling fra skribentorganisasjonene.

Sekretariatet for SOS går på rundgang mellom foreningene og varer i ett år. I 2024 har Norsk Oversetterforening hatt denne rollen. Sekretariatet har ansvar for innkalling, agenda og referat. Alle foreningene kan melde inn saker til agendaen.

I 2024 ble rollen til SOS aktualisert i forbindelse med diskusjonen om en paraplyorganisasjon på det litterære feltet. I et felles utspill understreket NBU, NO, DnF og DF at SOS ivaretar mye av behovet for samarbeid.

I 2024 har blant annet KI, avanseregulering, statsbudsjett, konkurransen fra engelskspråklig litteratur og paraply-diskusjon stått på agendaen.

Hemstugu

Forfatterforeningen arvet for mange år siden en hytte, Hemstugu, i Tynset kommune. Hytta er enkel, men har utstyr og innredning for overnatting for fem personer. Den har gasskjøleskap og solcellepanel. Medlemmene får låne hytta gratis etter avtale med sekretariatet. Informasjon om hytta ligger tilgjengelig på DnFs nettside. I 2024 var det sju medlemmer som benyttet seg av Hemstugu, i til sammen ca. 11 uker. Hemstugu fikk litt ekstra oppmerksomhet i august, da Klassekampen viet en artikkel til Hemstugu i sin serie om kunstnerforeningenes hytter og feriehus.

Leiligheten i Berlin

Olaf og Andrea Emilie Pedersen testamenterte i sin tid en leilighet i Oslo til Den norske Forfatterforening. Leiligheten på Sandaker ble etter mange år solgt, og foreningen kjøpte i desember 2008 en leilighet i området Friedenau i Berlin. Leiligheten ble totalrenovert, og medlemmene fikk anledning til å leie den fra og med våren 2010.

Det er svært stor interesse for leiligheten ved utlysning, og det er som regel ikke mulig å tilby mer enn en uke. Leiligheten ble i 2024 benyttet i 44 av 52 uker. Det var også satt av noen uker til oppgradering av leiligheten. Leiligheten ble malt, og flere av møblene ble byttet ut.

Kontorplasser

Oslo

Forfatterforeningen har videreført leien av en kontorplass og en såkalt munkecelle på Litteraturhuset i Oslo. Disse to plassene kommer i tillegg til de åpne lesesalsplassene på Litteraturhuset. Forfattere kan søke om bruk av kontorplassene ved å kontakte sekretariatet, og plassene tildeles fortløpende.

Skriveplassen koster 400 kroner i leie pr. måned. I 2024 har sju forfattere benyttet seg av tilbudet og sittet i lengre perioder. De to skriveplassene var til sammen booket i 81 uker (kontoret i 38 uker og cella i 42 uker).

Bergen

Vi leier på samme måte en kontor plass i Litteraturhuset i Bergen. Kontorplassen har tidligere blitt lite benyttet, men i 2024 var kontorplassen benyttet i hele 42 uker av til sammen fire forfattere som satt der over flere perioder. Skriveplassen koster 400 kroner i leie pr måned.

Tromsø

DnF har siden 2020 hatt en kontor plass på Stabburet, som er lokalisert sentralt i Tromsø. Stabburet er et gammelt trehus i to etasjer med totalt fem skriveplasser. Med ønsker fra forfatterne sjøl har Stabburet fokusert på å være et godt sted å jobbe og konsentrere seg om å skrive, det er derfor ikke installert internett. Skriveplassen kan disponeres eksklusivt og gratis i inntil to måneder av en av DnFs medlemmer. Plassen har vært lite brukt, men i 2024 har ett medlem benyttet seg av tilbudet over en lengre periode.

Administrasjonen

DnFs administrasjon har kontorer i Kronprinsens gate 17 i 7. etg. De tre ansatte har i hovedsak jobbet fra kontorene i Kronprinsens gate, men har ved behov også benyttet hjemmekontor. Leder pendler fra Ålesund og har vært til stede i snitt 2–3 dager pr. uke på kontoret. En ansatt var sykemeldt helt eller delvis store deler første kvartal av 2024, deretter har sykeprosenten vært lav.

Nytt regnskapssystem ble innført 1. januar 2024, og deler av foreningens fakturering og oppfølging av regnskap er flyttet fra regnskapsfører over til sekretariatet.

Grunnet problemer med større e-postutsendelser har vi tatt i bruk SendGrid for utsendelse av bl.a. lederbrev. Sekretariatet gikk i tillegg i november over fra å bruke ekstern server til Share Point.

Nytt lovverk pålegger bedrifter med mer enn fire ansatte å ha verneombud. Som følge av dette ble Kerstin Bennett valg til verneombud i juni 2024 og har gjennomgått pålagt opplæring.

Henvendelser om honorarer for bruk av tekst er fortsatt stort. Dette gjelder særlig bruk som ikke er direkte dekket av rammeverket. Administrasjonen får også mange forespørsler om sosiale rettigheter samt avtaleverket. De aller fleste henvendelsene kommer pr. e-post, men det er også en del telefoner samt fysiske besøk. Vi vil understreke at vi ønsker mest mulig kontakt med forfattere, og håper at det er en lav terskel for å be om hjelp

Sporveisdikt

DnF har i samarbeid med Sporveien AS og med støtte fra Kulturrådet relansert prosjektet Dikt Underveis under navnet Sporveisdikt. Prosjektet er en formidlingskampanje for poesi på trikk og T-bane i Stor-Oslo og har som mål å ta poesi ut til byens trafikanter. Diktene velges ut av et utvalg satt ned av Den norske Forfatterforening som består av Kjersti Bjørkmo, Alexander Fallo og Steinar Opstad. Prosjektet har som mål å skape oppmerksomhet rundt hele spekteret av lyriske uttrykksformer, med poeter fra ulike generasjoner og med ulik bakgrunn. Prosjektet ble relansert i mars 2023, og den siste runden med dikt henger oppe i uke 18-20 i 2025. Poetene som var medvirket i Sporveisdikt i denne prosjektrunden, er Brynjulf Jung Tjønn, Geir Halmes, Sarah Zahid, Nils Christian Repstad-Moe, Morten Wintervold, M. Seppola Simonsen, Marit Tusvik, Kjersti Bronken Senderud, Casper André Lugg, Juliane Rui, Vemund Solheim Ådland, Vibeke Rosenberg, Ole-Petter Vaaten, Cecilie Løveid, Kristin Auestad Danielsen, Haile Bizen, Joanna Lundberg, Erling Indreeide, Toto Hølmebakk, Anna With, Kristin Berget, Markus Midré, Sadik Qaka.

Høsten 2024 søkte DnF Kulturrådet om støtte til en ny prosjektperiode for Spørveisdikt og fikk innvilget støtte til årene 2025–2027.

Seksuell trakassering

DnF utarbeidet i 2022 i samarbeid med andre foreninger i litteraturbransjen, samt Balansekunst, retningslinjer for å bekjempe seksuell trakassering, diskriminering og maktmisbruk i litteraturbransjen. I veiledningen som ligger tilgjengelig på DnFs nettsider, forsøker vi å gi svar og retningslinjer for noen av de problemstillingene vi ofte møter på, hvordan du kan gå frem når noe har skjedd, og hvem du kan henvende deg til.

Vi oppfordrer medlemmer til å ha lav terskel for å ta kontakt med oss, og vi vil kunne gi råd og veiledning om hvor man bør henvende seg. I tillegg har DnFs medlemmer gjennom vårt medlemskap i Balansekunst tilgang på deres gratis rådgivningstelefon: tlf. 400 38 800.

DnF har som medlem i Balansekunst også gjennomført kartlegging og kursing som kvalifiserer til Balansemerket, som er en merkeordning mot diskriminering og seksuell trakassering i kulturlivet.

DnF har i 2024 samarbeidet med Kulturanalys Norden om undersøkelsen «Hot, våld och trakasserier mot konstnärer och författare i Norden». Mange av foreningens medlemmer bidrar i undersøkelsen og rapporten. I undersøkelsen ble det stilt spørsmål om hvor utsatt kunstnere er for vold, trusler og trakassering, og konsekvensene av dette.

STIPENDMIDLER

DnFs litterære råd innstilte i møte i januar 2025 til:

Fra staten:

- 35 arbeidsstipend/arbeidsstipend for yngre og nyetablerte kunstnere – hvorav en var 4-årig, fem var 3-årige, ti var 2-årige og 19 var 1-årige (totalt har vi 66 hjemler i 2025)
- 5 stipend for seniorkunstnere / stipend for etablerte kunstnere (totalt har vi 35)
- 24 diversestipend (totalt kroner 1 800 000)

Fra Vederlagsfondet:

- 16 arbeidsstipend – hvorav ett var 3-årig, fire var 2-årige og 11 var 1-årige (totalt har vi 20)
- 15 diversestipend (totalt kroner 670 000)
(I hht. styrevedtak var minimum kroner 200 000 reservert de over 67 år)

Samt fire nordiske reisestipend

To seniorstipend fra Solidaritetsfondet videreføres uten nytildelinger.

Styret i DnF har sett at det er behov for å sikre at også forfattere over 67 år har god tilgang til stipend. Stipendkomiteen har tradisjonelt sikret en god aldersprofil, men styret ønsker at dette formaliseres ved at en del av diversestipendet øremerkes dem over 67 år. Styret vedtok i 2023 at det hvert år øremerkes en minstesum i stipendbudsjettet som tildeles som diversestipend til dem over 67 år. Stipendkomiteen står fritt til å tildele stipendmidler til dem over 67 år også ut over minstesummen. Styret bestemmer størrelsen på summen som øremerkes dem over 67 år i forbindelse med at de vedtar stipendbudsjettet, for årets stipendbudsjett var summen 200 000 kroner.

En uavklart fordeling av Bibliotekvederlaget som følge av FFs stevning av DnF har skapt uro og uforutsigbarhet. Stipendbudsjettet er satt ut fra Forhandlingsutvalgets vedtak.

Rådet innstilte også til stipend fra andre kilder og DnFs egne legater, bl.a. Bokhandelens forfatterstipend, Bonniers litteraturpris (tidligere Stemme savnet), DnFs stipendfond og Tarjei Vesaas' debutantlegat.

Etter flere år med lav eller ingen avkastning på DnFs stipendfond er det igjen tildeling fra dette fondet. Totalt 1 867 000 kroner utbetales i 2025 fra ulike legat og priser underlagt Stipendfondet. Bedre avkastning er et resultat av at midlene nå forvaltes i samme portefølje som Vederlagsfondets midler.

Det er i tillegg planlagt utbetalt 2 937 000 kroner i grunnstipend i oktober 2025, hvilket innebærer en nedgang på 363 000 kroner fra 2024. Dette er som tidligere presisert tall basert på Forhandlingsutvalgets vedtak.

ÅRSMELDING FOR DET LITTERÆRE RÅD MARS 2024–MARS 2025

Det litterære Råd har i perioden bestått av følgende personer: Thomas Lundbo (leder), Nils Henrik Smith (nestleder), Jørgen Brekke, Adelheid Gulbrandsen, Synnøve Persen, Kjersti Rorgemoen og Aina Villanger. Brekke og Villanger var nye i Rådet fra og med årsmøtet 2024.

Rådsmedlemmene dette foreningsåret har tilknytning til minst sju forskjellige forlag og har representert flere ulike sjangre. Ett av dem har ikke vært medlem av DnF. I tillegg til bokmål og nynorsk har samisk språk vært representert. Medlemmene har vært bosatt i Akershus, Finnmark, Innlandet, Oslo, Telemark og Vestfold og var i 2024 fra 44 til 74 år.

Det litterære Råd er DnFs sakkyndige organ i spørsmål av litterær karakter, med hovedansvar for å tildele og innstille til stipend. Rådet innstiller til Statens kunstnerstipend og avgjør stipendtildelingene fra fondene DnF selv forvalter. I tillegg tildeler Det litterære Råd en del legater og er jury for flere priser, som Tarjei Vesaas' debutantpris, Bokhandelens forfatterstipend, Bjørnsonstipendet og Bonniers litteraturpris. Rådet har også et fast medlem i juryen for Stig Sæterbakkens minnepris.

I inneværende periode har Det litterære Råd avholdt tre ordinære endagsmøter der medlemmene presenterte og diskuterte bøker knyttet til et bestemt tema. I tillegg kom det årlige stipendmøtet over tre dager i januar der stipendsøknadene ble behandlet. Den vesentligste delen av rådsmedlemmenes arbeid er imidlertid lesingen og forberedelsene som foregår mellom møtene.

Utover det rent litteraturfaglige arbeidet deltok Rådet ved leder på dialogmåte i Kultur- og likestillingsdepartementet og har sammen med DnFs leder vært i samtaler med arvingene til Tarjei Vesaas' debutantpris om den øvre aldersgrensen for prisvinneren. Prisen kan nå tildeles debutanter opp til 40 års alder.

Til den ordinære stipendbehandlingen søkte totalt 484 forfattere stipend. Av disse ble 136 innstilt til, eller tildelt, en eller annen form for stipend eller pris. Blant mottagerne var 8 ikke-medlemmer av DnF. I søkermassen totalt var det 308 medlemmer av DnF og 178 ikke-medlemmer. I sistnevnte gruppe var det imidlertid et betydelig antall som ennå ikke hadde utgitt noe skjønnlitterært verk for voksne.

Rådet forholder seg til forvaltningslovens regler og er svært nøye når det gjelder habilitetsvurderinger. Fem av Rådets medlemmer måtte fratre under deler av stipendmøtet på grunn av inhabilitet, men ikke så mange samtidig at det skapte problemer for behandlingen.

Samarbeidet med styret og administrasjonen har også i år vært utmerket. Kontorleder Kerstin Bennett er sekretær for Det litterære Råd og har som vanlig administrert og fasilitert Rådets og medlemmenes arbeid på en fremragende måte.

Oslo, 24. februar 2025

For Det litterære Råd

Thomas Lundbo (sign.), leder

ÅRSMELDING FOR OPPTAKSKOMITEEN MARS 2024–FEBRUAR 2025

Opptakskomiteen ble formelt opprettet på DnFs årsmøte i juni 2020, og består av fem medlemmer. På årsmøtet i 2024 ble Olaug Nilssen, Erlend Skjetne og Sara Li Stensrud valgt inn. Sara Li Stensrud valgte å trekke seg i april 2024, og Gøhril Gabrielsen ble valgt inn som nytt medlem av komiteen ved suppleringsvalg i juni 2024. Den nye komiteen ble konstituert i april, og Pål Gerhard Olsen ble gjenvalgt som leder, og Olaug Nilssen ble valgt som nestleder.

Årsmøtet i 2024 vedtok en vedtektsendring i § 5 – Medlemsbetingelser, hvor man endret søknadskriteriet fra å ha «skrevet og offentliggjort bøker, hvorav minst en bok av litterær kvalitet» til å kunne søke med en enkelt utgivelse.

I definisjonen av litterær kvalitet har komiteen tatt utgangspunkt i gjeldende arbeidsinstruks for Det litterære Råd som finnes på foreningens hjemmeside. Som tidligere år legger komiteen vekt på stor takhøyde og vidtrekkende rom for uenighet, men har ikke desto mindre svært ofte vært samstemt i sine vurderinger.

Komiteen har hatt fire møter i perioden og har behandlet 76 søknader, hvorav 15 ble avslått, mot 44 søkere i forrige periode. Det har altså vært en markert økning i antall søknader, og komiteen har måttet fravike det oppsatte taket på åtte behandlede søknader pr. møte. Vi mener allikevel at saksbehandlingen har vært god og grundig, men vi nærmer oss nok en tålegrense her. På den annen side er det hyggelig å konstatere at et medlemskap i DnF kanskje aldri har vært så ettertraktet som det er nå, noe vedtektsendringen om søkergrunnlaget etter all sannsynlighet bidrar til. Ser vi litt bak tallene, er det fortsatt en klar tendens til at ulike former for selvpubliseringsstekster trekker avslagsprosenten opp.

Samarbeidet med administrasjonen har som vanlig fungert utmerket i hele perioden.

Stabekk, 7. februar 2024

For opptakskomiteen

Pål Gerhard Olsen (sign.) leder

ÅRSMELDING FOR ØKONOMIRÅDET MARS 2024–MARS 2025

Årsmøtet i Den norske Forfatterforening (DnF) har vedtatt vedtekter for Vederlagsfondet og Stipendfondet. I tråd med dette vedtar styret i DnF, etter innstilling fra Økonomirådet, den til enhver tid gjeldende forvaltningsstrategien. Økonomirådet møtes med jevne mellomrom og sørger for at den vedtatte forvaltningsstrategien følges, og at porteføljen tilpasses de rådende markedsforhold. Dette har vært oppfylt i 2024.

Verdipapirporteføljen, som består av både Vederlagsfondet og Stipendfondet, er plassert i veldiversifiserte verdipapirfond. Fond som ivaretar FN's bærekraftsmål med særlig vekt på god helse; ren energi; anstendig arbeid og økonomisk vekst; bærekraftige byer og samfunn; og å stoppe klimaendringene.

Løpende avkastning i pengemarkedet i 2024 endte på vel 5 prosent, og det ser ut til at inflasjonen i de vestlige landene er under kontroll. Det kan bety at rentekuttene fortsetter i de fleste regionene, men i lavere tempo i land hvor veksten fortsatt er god, sånn som Norge. Aksjemarkedene – både nasjonalt og globalt – har hatt en svært positiv utvikling i 2024. Fondet som DnFs portefølje er plassert i, hadde en avkastning på hele 32 prosent.

Totalavkastningen på DnFs verdipapirportefølje ble dermed i 2024 på 28 prosent. Porteføljen er per 31.12.2024 fordelt med 14 prosent i rentemarkedet og bankinnskudd og 86 prosent i aksjemarkedet.

Indeksregulert grunnkapital på DnFs Vederlagsfond per 31.12.2023 var 23 234 052 kroner. Inflasjonen i 2024 endte på 2,2 prosent. Beløpet som skal avsettes til indeksregulering, blir dermed 511 149 kroner, som gir en indeksregulert grunnkapital per 31.12.2024 på 23 745 201 kroner. Porteføljens markedsverdi var ved årsskiftet 39 794 395 kroner.

DnFs Stipendfonds regulering av grunnkapital i 2024 ble på 166 519 kroner. Porteføljens markedsverdi var ved årsskiftet 7 652 000 kroner.

Økonomirådet vil foreslå at det avsettes 2 829 157 kroner fra de forvaltede porteføljene – 1 529 157 kroner fra Stipendfondet og 1 300 000 kroner fra Vederlagsfondet – til stipender i 2025.

Oslo, 20. februar 2025

Bjørn Vatne

Mikkel Bugge

Linni Tiller

ÅRSMELDING TIL REGNSKAP FOR DnF

Melding om virksomheten 2024 for Den norske Forfatterforening

Virksomhetens art og hvor den drives

Den norske Forfatterforening er en medlemsorganisasjon med sekretariat i Oslo.

Rettsvisende oversikt over utvikling og resultat

Foreningen driver ikke kommersiell virksomhet. DnF mottar andel av offentlig støtte og kollektive vederlagsmidler til videre fordeling. Driftsresultatet endte med et underskudd på 2,6 millioner, og det er ca. 300.000 bedre enn budsjettet. Dette skyldes blant annet inntektsføring av eldre vederlag som ikke er omfattet av lov om kollektivforvaltning.

DnF sin egenkapital har fra 2023 til 2024 gått opp fra kr. 35 589 993 til kr. 41 987 813. Økningen i egenkapital er på 6,2 millioner, og skyldes positiv avkastning fra porteføljen. Styret mener årsregnskapet gir et rettsvisende bilde av foreningens eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Fortsatt drift

Årsregnskapet for 2024 er satt opp under forutsetning av fortsatt drift, og det bekreftes at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

Arbeidsmiljø

Det har vært fire ansatte i perioden.

Ytre miljø

Foreningen er opptatt av miljøvennlig drift og forurenses ikke det ytre miljø i vesentlig grad.

Likestilling

Blant de ansatte er det tre kvinner og en mann. Styret har fra sist årsmøte bestått av fire kvinner og fire menn. Styret har ikke funnet det nødvendig å iverksette tiltak med hensyn til likestilling.

Oslo, 24. februar 2025

Bjørn Vatne (styreleder, sign.)

Amalie Kasin Lerstang (nestleder, sign.)

Hanne Ramsdal (sign.)

Jens M. Johansson (sign.)

Sandra Lillebø (sign.)

Endre Ruset (sign.)

Sivert Nesbø (sign.)

Oda Malmin (sign.)

Elin Øy (dgl.l., gen.sekr., sign.)

REGNSKAP FOR DnF 2024

DEN NORSKE FORFATTERFORENING

Resultatregnskap

	Note	2024	2023
Medlemskontingent		200 400	288 000
Norwacovederlag		335 532	423 390
Kopinorvederlag		36 235	327 361
Kopinorvederlag Bokhylla		130 689	
Administrasjonsandel Norwacovederlag		117 734	100 350
Bibliotekvederlag		19 688 350	18 223 072
Offentlige tilskudd		1 123 000	810 000
Private tilskudd		58 300	100 000
Leieinntekt fast eiendom		73 200	85 200
Bokklubbene royaltavgift		546 414	618 996
Annen driftsrelatert inntekt		117 950	97 805
Driftsinntekter		22 427 804	21 074 174
Driftskostnader			
Stipend	1	11 935 851	12 509 882
Lønns- og honorarkostnader	2	8 269 605	7 385 344
Reise/Opphold og Arrangementkostnader	3	1 848 040	1 240 874
Annen driftskostnad		2 925 165	2 328 950
Avskrivninger		31 000	30 283
Driftskostnader		25 009 660	23 495 333
Driftsresultat		-2 581 856	-2 421 159
Finansinntekter		8 983 499	5 896 051
Finanskostnader		-3 823	-4 340
Finansinntekter og finanskostnader		8 979 676	5 891 711
Årsresultat		6 397 819	3 470 552
Overføring Vederlagsfondet		6 498 101	3 644 656
Overføring Solidaritetsfondet		-100 282	-174 104
Overføringer		6 397 819	3 470 552

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Indirekte modell		
Den norske Forfatterforening		
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2024	2023
Resultat før skattekostnad	6 397 819	3 470 552
Nedskrivning anleggsmidler	31 000	30 283
Endring i kundefordringer	181 347	730 506
Endring i leverandørgjeld	95 065	-54 218
Endring i andre tidsavgrensingsposter	-4 331 424	-2 554 877
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2 373 807	1 622 246
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	0	0
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0	0
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	2 373 807	1 622 246
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter pr 01.01.	10 111 311	8 489 065
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter pr 31.12.	12 485 119	10 111 311

DEN NORSKE FORFATTERFORENING**Balanse**

	<u>Note</u>	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Eiendommer		1 123 751	1 154 751
Sum Anleggsmidler		1 123 751	1 154 751
Omløpsmidler			
Fordringer		155 145	336 492
Investeringer	4	39 794 395	31 099 097
Bankinnskudd, kontanter, o.l	5	12 485 119	10 111 311
Sum omløpsmidler		52 434 659	41 546 900
Sum eiendeler		53 558 410	42 701 651
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital			
Egenkapital	6	41 987 813	35 589 994
Langsiktig og kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		95 065	0
Offentlig avgifter		558 628	529 808
Vederlag fra Kopinor og Norwaco til fordeling	7	10 405 769	6 057 422
Annen kortsiktig gjeld	8	511 134	524 428
Kortsiktig gjeld		11 570 596	7 111 658
Langsiktig og kortsiktig gjeld		11 570 596	7 111 658
Sum egenkapital og gjeld		53 558 410	42 701 651

Oslo 24.2.2025

<i>sign.</i> Bjørn Vatne leder	<i>sign.</i> Amalie Kasin Lerstang	<i>sign.</i> Sandra Lillebø	<i>sign.</i> Jens M. Johansson
<i>sign.</i> Sivert Nesbø	<i>sign.</i> Endre Ruset	<i>sign.</i> Oda Malmin	<i>sign.</i> Hanne Ramsdal
<i>sign.</i> Elin Øy daglig leder			

Noter til årsregnskap 2024

Regnskapsprinsipper og virkning av prinsippendringer

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Driftsinntekter

Inntektsføring av driftsinntekter, tilskudd og vederlag skjer på tildelingstidspunktet.

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år.

Omløpsmidler vurderes generelt til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Markedsbaserte finansielle instrumenter er vurdert til virkelig verdi (markedsverdi) pr. 31.12. ihht kontoutdrag fra KLP.

Fordringer

Fordringer oppføres til pålydende.

Pensjoner

Pensjonsforpliktelsene for en ansatt er dekket ved en kollektiv pensjonsforsikring i Norsk Forfatter- og Oversetterfond. To ansatte er dekket av innskuddspensjon i Storebrand Livsforsikring.

Endring av regnskapsprinsipp

Det har ikke vært noen endring av regnskapsprinsipp.

Honorar revisor

Kostnadsført honorar til revisor for 2024 utgjør kr 103 000.

Note 1* - stipend og tilskudd

	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Arbeidsstipend	6 765 197	7 069 273
Grunnstipend	3 253 957	3 352 509
Seniorstipend	636 697	748 100
Diversestipend Vederlagsfondet	1 000 000	1 000 000
Tarjei Vesaas debutantpris	0	60 000
Nordisk reisestipend, utbetaling*	80 000	80 000
Ytringsfrihetsprisen, utdeling*	200 000	200 000
Stipend og tilskudd	<u>11 935 851</u>	<u>12 509 882</u>

*Nordisk reisestipend kr 80 000 og Ytringsfrihetsprisen kr 200 000,- mottatt fra henholdsvis Norsk kulturråd og Kulturdepartementet.

Note 2 – Lønn mv*2.1.– Spesifikasjon av lønns- og honorarkostnader*

	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Lønn fast ansatte	2 048 451	1 693 389
Påløpte feriepenger	311 134	297 278
Gruppeliv/ulykke/fritid	19 361	17 661
Honorar for møter og arbeid	3 554 648	3 236 336
Lønn leder	900 799	933 333
Honorar nestleder	18 750	50 000
Arbeidsgiveravgift	1 032 313	914 672
Pensjonsforsikring	369 654	235 435
Yrkesskadeforsikring	5 807	5 279
Andre personalkostnader	8 688	1 960
Lønns- og honorarkostnader	8 269 605	7 385 343

Foreningen har gjennomsnittlig hatt 3 årsverk.

2.2 – Lønn og godtgjørelse samlet i perioden til generalsekretærstillingen

	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Lønn inkl. feriepenger	1 003 254	962 362
Arbeidsgiveravgift	142 369	135 693
Annen godtgjørelse	6 458	3 969
	1 152 081	1 102 024

Note 3 – Eiendommer – avskrivninger

Stubenrauchstrasse 64, 10713 Berlin.

	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Anskaffelseskost pr 31.12.2008	1 514 147	1 514 147
Akkumulerte avskrivninger 1.1.	-364 396	-334 113
Årets avskrivninger	-31 000	-30 283
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	-395 396	-364 396
Bokført verdi 31.12. Stubenrauchstrasse 64, 10713 Berlin.	1 118 751	1 149 751
Hemstugu	5 000	5 000
Eiendommer	1 123 751	1 154 751

Note 4 – Investeringer

Bokført verdi er satt til markedsverdi pr 31.12. ihht kontoutskrift fra KLP.

	<u>2023</u>	<u>2023</u>
KLP AksjeGlobal Indeks S	34 142 818	25 728 231
KLP Likviditet P	5 651 577	5 370 866
Investeringer	39 794 395	31 099 097

Note 5 – Bundne bankinnskudd

Bundne bankinnskudd pr 31.12.2024 utgjør kr 624 904.

Note 6 – Endring egenkapital

	2024	2023
Solidaritetsfondet		
Inngående saldo 1.1.	10 064 905	10 239 010
Bokklubbene royaltavgift	546 414	618 996
Sum inntekter	546 414	618 996
Seniorstipend	636 697	748 100
Solidaritetsordning	10 000	45 000
Sum utbetalinger	646 697	793 100
Resultat	-100 282	-174 104
Utgående balanse 31.12.	9 964 623	10 064 906
Vederlagsfondet	2024	2023
Inngående saldo	22 784 595	19 139 940
Bibliotekvederlag	19 688 350	18 223 072
Renteinntekt	280 862	0
Verdiøkning av finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	8 695 298	5 885 963
Sum inntekter	28 664 510	24 109 035
Arbeidsstipend	6 765 197	7 069 273
Grunnstipend	3 253 957	3 352 509
Diversestipend	1 000 000	1 000 000
Tarje Vesaas debutantpris	0	60 000
Sum utbetalinger	11 019 154	11 481 782
Resultat	17 645 356	12 627 253
Utbetalinger og kostnader til annen foreningsvirksomhet	-11 147 255	-8 982 597
Endring Vederlagsfondet	6 498 101	3 644 656
Utgående balanse 31.12.	29 282 696	22 784 596
	2024	2023
Beredskapsfondet	2 500 000	2 500 000
Fond for internasjonalt arbeid	28 715	28 715
Annen egenkapital	211 777	211 777
Sum egenkapital	41 987 813	35 589 994

Note 7 – Vederlag fra Kopinor og Norwaco til fordeling

	2024	2023
Norwaco privatkopiering audio og audiovisuelt	289 367	165 433
Norwaco privatkopiering litterære og visuelle	47 623	36 765
Norwaco TV-distribusjon	362 109	102 922
Norwaco Undervisningsbruk	48 133	19 239
Norwaco Bruk i Bibliotek og museer	685	314
Norwaco TV på offentlig sted	6 459	1 514
Kopinor kopieringsvederlag	9 506 380	5 539 044
Kopinor Bokhyllavederlag	145 014	192 191
	10 405 769	6 057 422

Note 8 – Annen kortsiktig gjeld

	2024	2023
Skyldig feriepenge	311 134	297 278
Forskuddsbetalt inntekt	0	27 150
Ytringsfrihetsprisen	200 000	200 000
	511 134	524 428

ÅPENHETSRAPPORT

Kollektive forvaltningsorganisasjoner skal etter lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. § 36 avgi en årlig åpenhetsrapport. Rapporten skal i henhold til forskrift om lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. inneholde følgende opplysninger:

a) Årsregnskap med balanse

DnFs årsregnskap med balanse og kontantstrømoppstilling for 2024 finnes på sidene 37-43 i årsmeldingen 2025.

b) En rapport om virksomheten i regnskapsåret

Rapport om DnFs virksomhet for 2024 finne på side 36 i årsmeldingen 2025.

c) Opplysninger om avslag på lisenstildelinger

DnF tildeler ikke lisenser.

d) En redegjørelse for organisasjonens juridiske struktur og styringsstruktur

DnFs juridiske struktur og styringsstruktur er nedfelt i foreningen vedtekter § 12 og § 20:

§ 12 – Styret

Styret administrerer og representerer foreningen overensstemmende med foreningens formål. Leder, eller den styret gir fullmakt, anviser utgiftene av driftsmidlene.

Styret har 8 medlemmer. Leder og nestleder velges ved særskilte valg. Valgene gjelder for 2 år. Av medlemmene går hvert år 4 ut. Gjenvalg kan finne sted. Styret er beslutningsdyktig når leder eller nestleder og 3 andre medlemmer er til stede. Ved stemmelikhet har leder (eller nestleder) dobbeltstemme. Ved alle møter i styret føres protokoll som godkjennes av de av styrets medlemmer som var tilstede.

§ 20 – Sekretariat

Foreningens styre ansetter lønnet sekretær og annet personale nødvendig for foreningens drift. Disse behøver ikke å være medlemmer av foreningen, men sekretæren må bo i eller ved Oslo. Det litterære Råd, Opptakskomiteen og Økonomirådet kan kreve nødvendig bistand fra sekretariatet.

Se for øvrig foreningens fullstendige vedtekter på foreningens nettside.

e) Opplysninger om alle enheter som organisasjonen eier eller kontrollerer direkte eller indirekte, helt eller delvis

Opplysninger om enheter DnF eier eller kontrollerer finnes i note 3 på side 41 i årsmeldingen 2025.

f) Opplysninger om det samlede vederlaget som de personene som er nevnt i loven § 14 tredje ledd og § 15 første ledd har fått utbetalt det foregående året, og andre ytelser som de har fått.

Bjørn Vatne, styreleder, har mottatt kroner 579.487 i lønn som styreleder.

Amalie Kasin Lerstang, nestleder i styret, har mottatt kroner 27.083 kroner i nestlederhonorar og kroner 26.666 i lønn. Lerstang har vært i fødselspermisjon i deler av perioden.

Hanne Ramsdal, styremedlem har mottatt kroner 25.000 i styrehonorar og kroner 10.000 i honorar som leder av Internasjonalt utvalg. Samt kroner 3.100 for Arbeidsgruppe 30 års kamp for ytringsfrihet.

Jens M. Johansson, styremedlem, og styrets representant i valgkomiteen, har mottatt kroner 25.000 i styrehonorar, kroner 2.500 for deltakelse i valgkomiteen og kroner 6.210 i grunnstipend.

Sandra Lillebø, styremedlem har mottatt kroner 25.000 kr. i styrehonorar og kroner 2.500 for valgkomite.

Sivert Nesbø, styremedlem, har mottatt kroner 16.666 i styrehonorar.

Oda Malmin, styremedlem, har mottatt kroner 16.666 i styrehonorar, kroner 3.543 i andre honorar samt kroner 21.666 i lønn.

Endre Ruset, styremedlem, har mottatt 25.000 kroner i styrehonorar, kroner 4.140 i grunnstipend.

Elin Øy, generalsekretær, har mottatt kroner 1 003 254 i lønn.

g) Informasjon som nevnt i § 2 til § 5

Informasjon om inntekter per kategori		Vederlagsår	Inntekter	Fordelt	Betalt	Til rettighets- havere	Til rettighets- havere	Fradrag forvaltning	Fradrag forvaltning	Fradrag SKU	Fradrag SKU	Ufordelt etter fordeling	Ufordelt etter fordeling
KFO	Områder/Sektorer	Årstall	NOK	Status	Status	NOK	%	NOK	%	NOK	%	NOK	%
Kopinor	Alle sektorer	2022	2 808 519	Ufordelbart								2 808 519	
Kopinor	Alle sektorer	2023	3 191 489	Ufordelbart								3 191 489	
Kopinor	Alle sektorer	2024	3 506 372	Ufordelbart								3 506 372	
Kopinor	Bokhylla	2022	69 260	Ufordelbart								69 260	
Kopinor	Bokhylla	2023	75 754	Ufordelbart								75 754	
Norwaco	Privatkopiering lyd	2021	439 012	Ja	Ja	350 847	80 %	65 852	15 %	0	0 %	22 313	5 %
Norwaco	Privatkopiering lyd	2022	493 867	Ja	Ja	329 587	67 %	74 080	15 %	0	0 %	90 200	18 %
Norwaco	Privatkopiering lyd	2023	417 163	Ja	Ja	344 329	83 %	62 574	15 %	0	0 %	10 260	2 %
Norwaco	Privatkopiering lyd utland	2023	166 594	Nei	Nei	0	0 %	0	0 %	0	0 %	166 594	100 %
Norwaco	Privatkopiering litterære verk	2021	189 543	Ja	Ja	147 676	78 %	28 431	15 %	0	0 %	13 436	7 %
Norwaco	Privatkopiering litterære verk	2022	150 213	Ja	Ja	112 038	75 %	22 532	15 %	0	0 %	15 643	10 %
Norwaco	Privatkopiering litterære verk	2023	203 112	Ja	Ja	154 101	76 %	30 467	15 %	0	0 %	18 544	9 %
Norwaco	TV-distribusjon	2022	131 068	Nei	Nei	0	0 %	0	0 %	0	0 %	131 068	100 %
Norwaco	TV-distribusjon	2023	231 041	Nei	Nei	0	0 %	0	0 %	0	0 %	231 041	100 %
Norwaco	Undervisningsbruk	2022	19 239	Nei	Nei	0	0 %	0	0 %	0	0 %	19 239	100 %
Norwaco	Undervisningsbruk	2023	28 894	Nei	Nei	0	0 %	0	0 %	0	0 %	28 894	100 %
Norwaco	Bruk i Bibliotek og museer	2022	314	Nei	Nei	0	0 %	0	0 %	0	0 %	314	100 %
Norwaco	Bruk i Bibliotek og museer	2023	371	Nei	Nei	0	0 %	0	0 %	0	0 %	371	100 %
Norwaco	TV på offentlig sted	2022	1 514	Nei	Nei	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1 514	100 %
Norwaco	TV på offentlig sted	2023	4 945	Nei	Nei	0	0 %	0	0 %	0	0 %	4 945	100 %

h) En delrapport om bruken av beløpene som blir trukket fra for sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ytelser, herunder beløp til kollektiv fordeling, og som inneholder de opplysninger som er nevnt i § 6.

For 2024 er det ikke trukket noen midler til for sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ytelser, herunder beløp til kollektiv fordeling.

REVISORS BERETNING FOR DnF

BDO AS
Tærudgata 16, 2004 Lillestrøm
Postboks 134
H-2001 Lillestrøm

Uavhengig revisors beretning

Til årsmøtet i Den norske Forfatterforening

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Den norske Forfatterforening.

<p>Årsregnskapet består av:</p> <ul style="list-style-type: none">• Balanse per 31.12.2024• Resultatregnskap 2024• Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	<p>Etter vår mening:</p> <ul style="list-style-type: none">• Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og• Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av foreningens finansielle stilling per 31.12.2024 og av dens resultat for regnskapsåret i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
--	---

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av foreningen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av Årsmelding 2025.

Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til foreningens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Leif Åge Aabo
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

ÅRSMELDING TIL REGNSKAP FOR DnFs STIPENDFOND

Melding om virksomhet og økonomi for Den norske Forfatterforenings Stipendfond for 2024

Virksomhetens art og hvor den drives

Den norske Forfatterforenings Stipendfond forvalter midler gitt ved gave og testasjoner fra private. Fondets kapital og avkastning forvaltes etter de til enhver tid gjeldende retningslinjer som vedtatt av Årsmøtet i Den norske Forfatterforening. Fondet har kontor i Oslo.

Rettvisende oversikt over utvikling og resultat

Fondet driver ikke kommersiell virksomhet. Årsresultatet er en funksjon av innestående beløp pluss renter, minus bankgebyr, avkastning, gebyret til Stiftelsestilsynet samt honoraret til revisor. I tråd med styrevedtak 11.1.22 i Den norske Forfatterforenings Stipendfond ble bankmidlene i 2022 plassert i markedet og følger investeringsstrategien for DnFs portefølje. Avkastningen i den norske Forfatterforenings Stipendfond for 2024 endte på litt i overkant av én million kroner. Det er satt av 1 529 157 kroner til stipend og Vesaasprisen av avkastningen. Styret mener at årsregnskapet gir et rettvisende bilde av fondets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Fortsatt drift

Årsregnskapet for 2024 er satt opp under forutsetning av fortsatt drift. Det bekreftes herved at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

Arbeidsmiljø

Det er ingen ansatte.

Ytre miljø

Fondet forurenses ikke det ytre miljø.

Likestilling

Styret består av fire kvinner og fire menn.

Oslo, 24. februar 2025

Bjørn Vatne, (styreleder, sign.)

Amalie Kasin Lerstang, (nestleder, sign.)

Hanne Ramsdal (sign.)

Jens M. Johansson (sign.)

Sandra Lillebø (sign.)

Endre Ruset (sign.)

Sivert Nesbø (sign.)

Oda Malmin (sign.)

Elin Øy, (dgl.l, gen. sekr., sign.)

REGNSKAP FOR DnFs STIPENDFOND 2024

Resultatregnskap**DEN NORSKE FORFATTERFORENINGES STIPENDFOND**

	Note	2024	2023
Driftsresultat			
Driftskostnader	1		
Honorar revisjon		11 588	10 558
Data/EDB-kostnad		1 305	0
Bank og kortgebyrer		753	15
Annen kostnad		7 220	7 463
Driftskostnader		20 866	18 035
Driftsresultat		-20 866	-18 035
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter			
Annen finansinntekt			
Renteinntekt		6 136	14 699
Annen finansinntekt		1 246	3 323
Verdiøkning av finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi		1 665 191	1 127 888
Finansinntekter		1 672 573	1 145 910
Netto finansresultat		1 672 573	1 145 910
Årsresultat		1 651 707	1 127 875
Overføringer			
Endring avsetning stipender til utdeling		1 529 157	530 000
Endring Stipendfondet		122 550	460 323
Endring Forleggerforeningens legat		0	109 429
Endring Magne Østbyes stipend		0	10 943
Endring Ernst Orvils legat		0	16 414
Endring Annen egenkapital		0	766
Sum overføringer		1 651 707	1 127 875

Balanse**DEN NORSKE FORFATTERFORENINGES STIPENDFOND**

	Note	2024	2023
Eiendeler			
Omløpsmidler			
Markedsbaserte aksjer			
Markedsbaserte aksjer og verdipapirfondsandeler	2	7 652 000	5 986 809
Andre aksjer		1	1
Markedsbaserte aksjer		7 652 001	5 986 810
Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd, kontanter og lignende	3	61 194	604 678
Omløpsmidler		7 713 195	6 591 488
Eiendeler		7 713 195	6 591 488
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital	4	6 176 267	6 053 717
Annen egenkapital			
Annen egenkapital		7 771	7 771
Annen egenkapital		7 771	7 771
Egenkapital		6 184 038	6 061 488
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Avsetning stipender		1 529 157	530 000
Kortsiktig gjeld		1 529 157	530 000
Gjeld		1 529 157	530 000
Egenkapital og gjeld		7 713 195	6 591 488

Oslo 24.2.2025

<i>sign.</i> Bjørn Vatne leder	<i>sign.</i> Amalie Kasin Lerstang	<i>sign.</i> Sandra Lillebø	<i>sign.</i> Jens M. Johansson
--------------------------------------	---------------------------------------	--------------------------------	-----------------------------------

<i>sign.</i> Sivert Nesbø	<i>sign.</i> Endre Ruset	<i>sign.</i> Oda Malmin	<i>sign.</i> Hanne Ramsdal
------------------------------	-----------------------------	----------------------------	-------------------------------

sign.
Elin Øy
daglig leder

Noter til regnskap 2024

Regnskapsprinsipper og virkning av prinsippendringer

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Driftsinntekter

Inntektsføring av driftsinntekter, tilskudd og vederlag skjer på tildelingstidspunktet.

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år. Omløpsmidler vurderes generelt til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Markedsbaserte finansielle instrumenter er vurdert til virkelig verdi (markedsverdi) pr. 31.12. ihht kontoutdrag fra KLP.

Fordringer

Fordringer oppføres til pålydende.

Endring av regnskapsprinsipp

Det har ikke vært noen endring i regnskapsprinsipp.

Note 1 – Lønn mv

1.1 – Spesifikasjon av lønnskostnader

Fondet har ikke hatt noen utbetalinger av lønn i perioden. Foreningen har gjennomsnittlig hatt 0 ansatte i 2024.

1.2 – Spesifikasjon av godtgjørelse til styre og utvalg

Fondet har ikke hatt utbetalinger av styrehonorar i perioden.

1.3 – Pensjoner

Stipendfondet har ingen pensjonsforpliktelser.

1.4 – Spesifikasjon av honorar til revisor

Kostnadsført honorar til revisor for 2024 utgjør kr 11 588 inkl. mva. for revisjon.

Note 2 – Finansielle investeringer

Bokført verdi er satt til markedsverdi pr 31.12. ihht kontoutskrift fra KLP.

	<u>2024</u>	<u>2023</u>
KLP Aksjglobal Indeks P	6 548 478	4 938 098
KLP Likviditet P	1 103 522	1 048 711
	<u>7 652 000</u>	<u>5 986 809</u>

Note 3 – Bundne midler

Bundne bankinnskudd utgjør pr 31.12.2024 kr 0,-.

Note 4 – Innskutt egenkapital

Innskutt egenkapital	2024	2023
Stipendfondet	4 789 481	4 666 931
Forleggerforeningens legat	1 109 429	1 109 429
Magne Østbyes stipend	110 943	110 943
Ernst Orvils legat	166 414	166 414
Innskutt egenkapital	6 176 267	6 053 717

REVISORS BERETNING FOR DnFs STIPENDFOND

BDO AS
Tærudgata 16, 2004 Lillestrøm
Postboks 134
N-2001 Lillestrøm

Uavhengig revisors beretning

Til styret i Den norske Forfatterforenings Stipendfond

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Den norske Forfatterforenings Stipendfond.

<p>Årsregnskapet består av:</p> <ul style="list-style-type: none">• Balanse per 31. desember 2024• Resultatregnskap for 2024• Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	<p>Etter vår mening:</p> <ul style="list-style-type: none">• Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og• Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av stiftelsens finansielle stilling per 31. desember 2024, og av dens resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
---	--

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av stiftelsen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av Melding om virksomhet og økonomi. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er

også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til stiftelsens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om utdeling og forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at stiftelsen er forvaltet og utdelinger er foretatt i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

BDO AS

Leif Åge Aabø
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

OMTALE NFOF

Norsk Forfatter- og Oversetterfond (NFOF) ble opprettet 1. juli 1949 som en følge av at det i bibliotekloven av 12. desember 1948 stod at staten skulle betale for bøker til utlån i folkebibliotekene. Fra 1972 kom NO med, og fondet fikk sitt nåværende navn. Ungdomslitteraturens forfatterlag (ULF) og NO fikk hver sin styrerepresentant i 1973, og DF kom med i fondet fra 1974. Styret i NFOF består av én person fra hver av organisasjonene, med unntak av DnF som etter fondets vedtekter har to styremedlemmer.

Fondet er et felles kontor for regnskapstjenester og er også avtalepart for leie av Kronprinsens gate 17, renhold, vakthold og lignende. NFOF har eget organisasjonsnummer, eget regnskap, to ansatte, og vedtekter som er godkjent av KUD.

ÅRSMELDING TIL REGNSKAP 2024 NORSK FORFATTER- OG OVERSETTERFOND (NFOF)

Virksomhetens art

Norsk Forfatter- og Oversetterfond er et felles fond for Den norske Forfatterforening (DnF), Norsk Oversetterforening (NO), Dramatikerforbundet (DF) og Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere (NBU). Hver av organisasjonene har en representant i fondsstyret, med unntak av Forfatterforeningen som har to representanter ifølge vedtektene. Fondet fører regnskap for organisasjonene og mottar og fordeler bibliotekvederlaget. NFOF er dessuten avtalepart for leie av kontorer, renhold, strøm etc.

Styre og administrasjon

Styret har bestått av Brynjulf Jung Tjønn (DnF) frem til 14.4.2024 og Bjørn Vatne (DnF) fra 14.4.2024, Elin Øy (DnF), Ellisiv Lindkvist (DF), Hilde Lyng (NO) og Alexander Løken (NBU).

Frem til 25.6.2024 var Hilde Lyng og Elin Øy henholdsvis styreleder og nestleder.

Styreleder og nestleder har siden 25.6.2024 vært henholdsvis Elin Øy og Alexander Løken. Fondet har to ansatte, regnskapsfører Reidar Svensson, og administrativ leder Anne Merethe K. Prinos (deltid).

Oversikt over utvikling og resultat

Fondet har hatt en inntekt på kroner 68 202 235 i perioden, mot kroner 64 455 536 i 2023. Inntektene inkluderer også viderefakturert husleie til foreningene.

Driftskostnadene inklusive overførte vederlag har vært kroner 68 066 501 før finansinntekter og finanskostnader, mot kroner 63 747 401 i 2023.

Årsresultatet 2024 for Norsk Forfatter- og Oversetterfond viser et overskudd på kroner 283 285.

Fortsatt drift

Årsregnskapet for 2024 er satt opp under forutsetning av fortsatt drift. Det bekreftes at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

Arbeidsmiljø og ytre miljø

Arbeidsmiljøet i virksomheten er tilfredsstillende. Det har ikke vært arbeidsrelaterte skader eller ulykker i 2024. Det har vært lite sykefravær i perioden. Fondet forurensrer ikke det ytre miljø utover det som er normalt for kontorvirksomheter.

Likestilling

Fondets ansatte har bestått av en mann og en kvinne, sistnevnte i en 20 prosent stilling. Styret har ikke funnet det nødvendig å iverksette tiltak med hensyn til likestilling. Styreoppnevningen følger av den enkelte forenings oppnevnte, og kjønnsbalansen er følgelig ikke noe Fondet har myndighet til å påvirke.

Styret bekrefter at midler blir tildelt de enkelte opphavere på faglig grunnlag og uten hensyn til organisasjonstilhørighet.

Oslo, 4. februar 2025

Elin Øy (sign.)
leder

Alexander Løken (sign.)
nestleder

Hilde Lyng (sign.)
styremedlem

Ellisiv Lindkvist (sign.)
styremedlem

Bjørn Vatne (sign.)
styremedlem

Anne Merethe K. Prinos (sign.)
daglig leder

REGNSKAP FOR NFOF 2024

NORSK FORFATTER- OG OVERSETTERFOND

Resultatregnskap

	Note	Regnskap 2024	Regnskap 2023
Bibliotekvederlag		65 556 783	61 802 945
Leieinntekt fast eiendom utenfor avgiftsområdet		2 645 452	2 652 591
Driftsinntekter		68 202 235	64 455 536
Driftskostnader			
Bibliotekvederlag til organisasjonene	1	63 440 239	58 718 785
Lønns- og honorarkostnader	2	1 681 239	2 036 365
Annen driftskostnader	3	2 945 023	2 992 251
Driftskostnader		68 066 501	63 747 401
Driftsresultat		135 734	708 135
Finansinntekter		147 552	209 779
Finansinntekter og finanskostnader		147 552	209 779
Årsresultat		283 285	917 914
Overføringer			
Overføringer annen egenkapital		283 285	917 914
Sum overføringer		283 285	917 914

NORSK FORFATTER- OG OVERSETTERFOND**Balanse**

	Note	2024	2023
Eiendeler			
Eiendeler			
Leietakerinnskudd		1 083 662	1 069 914
Finansielle anleggsmidler		1 083 662	1 069 914
Sum Anleggsmidler		1 083 662	1 069 914
Omløpsmidler			
Fordringer		8 704	350 151
Investeringer		27 387	27 387
Bankinnskudd, kontanter, o.l	4	2 704 727	2 645 514
Sum omløpsmidler		2 740 818	3 023 052
Sum eiendeler		3 824 480	4 092 966
Egenkapital og gjeld			
		2024	2023
Egenkapital			
Annen egenkapital		3 609 066	3 325 781
Opptjent egenkapital		3 609 066	3 325 781
Sum Egenkapital		3 609 066	3 325 781
Langsiktig og kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		0	14 533
Skyldig offentlig avgifter		99 158	133 463
Annen kortsiktig gjeld	5	116 256	619 189
Kortsiktig gjeld		215 414	767 185
Langsiktig og kortsiktig gjeld		215 414	767 185
Sum egenkapital og gjeld		3 824 480	4 092 966

Oslo 4.2.2025

sign.
Elin Øy
leder

sign.
Alexander Løken
nestleder

sign.
Bjørn Vatne
styremedlem

sign.
Ellisiv Lindkvist
styremedlem

sign.
Hilde Lyng
styremedlem

sign.
Anne Merethe K. Prinos
daglig leder

NOTER TIL ÅRSREGNSKAP 2024

Regnskapsprinsipper og virkning av prinsippendringer

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapskikk for små foretak.

Driftsinntekter

Inntektsføring av driftsinntekter, tilskudd og vederlag skjer på tildelingstidspunktet.

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen.

Fordringer

Fordringer oppføres til pålydende.

Endring av regnskapsprinsipper

Det har ikke vært noen endring av regnskapsprinsipper.

Honorar til revisor

Kostnadsført honorar til revisor i 2024 utgjør kr 101 198.

Note 1 – Vederlag overført til foreningene i NFOF

1.1 – Kollektive vederlag

	2024	2023
Vederlag til DnF	19 688 350	18 223 072
Vederlag til NBU	14 583 963	13 498 571
Vederlag til NO	14 583 963	13 498 571
Vederlag til DF	14 583 963	13 498 571
Bibliotekvederlag til organisasjonene	63 440 239	58 718 785

Note 2 – Lønn mv

2.1 – Spesifikasjon av lønns- og honorarkostnader

	2024	2023
Lønn til ansatte	916 088	901 125
Godtgjørelse tillitsvalgte	50 000	50 000
Arbeidsgiveravgift	157 923	154 138
Pensjonstilskudd	367 320	760 934
Personalforsikringer	158 012	142 066
Annen personalkostnad	31 896	28 102
Lønns- og honorarkostnader	1 681 239	2 036 365

2.2 – Pensjoner

Pensjonsforpliktelsene for samtlige ansatte er dekket ved en kollektiv pensjonsforsikring som omfatter alle ansatte. Forpliktelsen er ikke balanseført, og den årlige pensjonspremien anses som årets pensjonskostnad. Det inngår 1,2 ansatte i ordningen.

2.3 – Lønnskostnad styrets leder

	2024	2023
Honorar styreleder	50 000	50 000
Arbeidsgiveravgift	7 050	7 050
	<u>57 050</u>	<u>57 050</u>

Note 3 – Andre driftskostnader

	2024	2023
Kostnader leie kontorer K17*	2 680 706	2 785 490
Drift kontor NFOF**	151 775	99 191
Revisjonshonorar	101 198	96 562
Annen driftskostnad	11 344	11 008
	<u>2 945 023</u>	<u>2 992 251</u>

*Husleiekostnaden er viderefakturert foreningene i Norsk Forfatter- og Oversetterfond etter benyttet kontorareal. Se leieinntekter kontorer i resultatregnskapet.

**Kostnader vedrørende kontorlokaler er viderefakturert foreningene i Norsk Forfatter- og Oversetterfond i forhold til benyttet kontorareal.

Note 4 – Bundne midler

Bundne bankinnskudd utgjør pr 31.12.2024 kr 396 223.

Note 5 – Annen kortsiktig gjeld

	2024	2023
Norwaco privatkopiering audio og audiovisuelt	0	399 210
Norwaco privatkopiering litterære og visuelle	0	122 530
Skyldig feriepenger	116 256	97 450
Kortsiktig gjeld	<u>116 256</u>	<u>619 190</u>

REVISORS BERETNING FOR NFOF

BDO AS
Tærudgata 16, 2004 Lillestrøm
Postboks 134
H-2001 Lillestrøm

Uavhengig revisors beretning

Til årsmøte i Norsk Forfatter- og Oversetterfond

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Norsk Forfatter- og Oversetterfond.

<p>Årsregnskapet består av:</p> <ul style="list-style-type: none">• Balanse per 31.12. 2024• Resultatregnskap 2024• Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	<p>Etter vår mening:</p> <ul style="list-style-type: none">• Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og• Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31.12. 2024 og av dens resultat for regnskapsåret i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
---	--

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av organisasjonen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av Årsmelding 2024.

Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Leif Åge Aabø
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Den norske Forfatterforening

DESISORENES BERETNING FOR PERIODEN MARS 2024 - MARS 2025

Styret har i perioden mellom årsmøtene arbeidet innenfor foreningens lover.

Oslo, 17. februar 2025

Anne Oterholm (sign.)

Heidi Marie Kriznik (sign.)

BUDSJETT FOR DnF 2025

DEN NORSKE FORFATTERFORENING

Budsjett

	Budsjett 2025	Regnskap 2024	Regnskap 2023
Medlemskontingent	375 000	200 400	288 000
Norwacovederlag	293 000	335 532	423 390
Kopinorvederlag	2 873 274	36 235	327 361
Kopinorvederlag Bokhylla		130 689	
Administrasjonsandel Norwacovederlag		117 734	100 350
Bibliotekvederlag	19 561 461	19 688 350	18 223 072
Offentlige tilskudd	982 000	1 123 000	810 000
Private tilskudd		58 300	100 000
Leieinntekt fast eiendom	117 900	73 200	85 200
Bokklubbene royaltavgift	268 008	546 414	618 996
Annen driftsrelatert inntekt	80 000	117 950	97 805
Driftsinntekter	24 014 627	22 427 804	21 074 174
Driftskostnader			
Stipend	10 834 000	11 935 851	12 509 882
Lønns- og honorarkostnader	8 852 588	8 269 605	7 385 344
Reise/Opphold og Arrangementkostnader	1 839 500	1 848 040	1 240 874
Annen driftskostnader	2 930 997	2 956 165	2 359 233
Driftskostnader	24 457 085	25 009 660	23 495 333
Driftsresultat	442 458	2 581 856	2 421 159
Finansinntekter	0	8 983 499	5 896 051
Finanskostnader	0	-3 823	-4 340
Finansinntekter og finanskostnader	0	8 979 676	5 891 711
Årsresultat	442 458	6 397 819	3 470 552
Overføringer	442 458	6 397 819	3 470 552

STYRETS FORSLAG TIL HANDLINGSPROGRAM FOR 2025 – 2026

Den norske Forfatterforening skal ivareta norske forfatters interesser, være en avgjørende aktør når ny litteraturpolitikk utformes, og sikre at litteraturpolitikken blir treffsikker.

Den norske Forfatterforening vil i kommende periode legge vekt på følgende:

1. Forfatterøkonomi

- 1.1 Stipend
- 1.2 Avtaleverk
- 1.3 Sosiale rettigheter
- 1.4 Innkjøpsordningen
- 1.5 Den kulturelle skolesekken

2. Å sikre et mangfold av skjønnlitterære utgivelser og få bokbredden ut til leserne

- 2.1 Bokloven
- 2.2 Momsfritaket
- 2.3 Bibliotek
- 2.4 Lesestrategi
- 2.5 Kulturrådet og Norsk kulturfond
- 2.6 Samtalen om skjønnlitteratur

3. Ytringsfrihet og internasjonalt arbeid

4. Opphavsrett, kontroll over eget verk og rett til rimelig vederlag

5. Mobilisering

1. Forfatterøkonomi

Økonomi og mangfold er nært forbundet, og det er ikke gitt at befolkningsmangfold tilsier mangfold i bokutgivelser eller rekruttering av forfattere fra ulike sosiale lag. Forfattere flest har de siste årene ikke vært med på samfunnets øvrige lønnsvekst, og forfatterinntekten ligger langt under lønnsgjennomsnittet. Økte priser på varer og strøm gjør forfattere ekstra utsatt. Det er uomtvistelig at vi kan gå glipp av litteratur og få som resultat at bare de som har vokst opp med en relativ økonomisk sikkerhet, tør satse på å bli skjønnlitterær forfatter. Derfor er forfatterens økonomi viktig for hele samfunnet, og ikke bare den enkelte.

1.1 Stipend

For å oppnå et mangfold av litterære uttrykk må forfattere gis tid og økonomisk rom for fordypning. Det tar tid å utvikle litteratur og gode forfatterskap. Kunstnerstipend er et treffsikkert virkemiddel for å oppnå det, men stipend er et knapphetsgode, og det er langt flere kvalifiserte søkere enn det er stipend. Forfatterforeningen skal følge tett opp det videre arbeidet med stortingsmeldingen «Kunstnarkår», opp mot stortingspolitikere, embetsverket og politisk ledelse. De bærende prinsippene for fremtidens kunstpolitikk må fremdeles være en fri kunst, og at tildeling av midler basert på kunstnerisk kvalitet skal gjøres gjennom fagfelleevaluering og med armlengdes avstand til bevilgende myndigheter.

Forfatterforeningen vil

- arbeide for flest mulig frie søkbare stipend og en opptrapping av varige stipendhjemler samt for å opprettholde et godt nivå på vederlagsmidlene
- arbeide for at stipendene og garantiinntekten knyttes til en lønnsvekstmekanisme
- jobbe for at sekretariatsfunksjonen ikke blir flyttet fra kunstnerorganisasjonene til Kulturdirektoratet

- jobbe for å bevare den nåværende innretningen for stipendkomiteen for Statens kunstnerstipend for voksen skjønnlitteratur

1.2 Avtaleverk

Arbeidet med ny normalkontrakt vil fremdeles bli prioritert. Forfattere står sterkest med én normalkontrakt og felles vilkår for alle. Forfatterforeningen har i dag ca. 840 medlemmer hvor det overveldende flertall har utgitt og utgir bøker på normalkontraktens vilkår. Foreningen har lang kompetanse på forhandlinger og er en helt avgjørende aktør når nye vilkår nedfelles. Forfatterforeningen er opptatt av at alle skal ha like rammebetingelser og vilkår når de utgir bøker. Dette gjelder ikke bare medlemmene i Forfatterforeningen, men alle skjønnlitterære forfattere. Takket være solidariteten de bestselgende forfatterne har vist og viser når de stiller seg bak normalkontrakten, løftes forfattergruppa som helhet. Forfattersolidariteten har styrket den norske samtidslitteraturen og vært avgjørende for litteraturmangfoldet.

Forfatterforeningen vil

- modernisere og reforhandle avtaleverket, deriblant fjerne heftefradraget og ivareta forfatters royaltygrunnlag
- tilstrebe å få på plass et formatnøytralt avtaleverk, og arbeide med mål om at forfatternes inntekter skal være like enten bøkene leses analogt, digitalt eller lyttes til
- arbeide for en kollektiv avtale for digital gjenbruk av tekst benyttet i digitale læringsplattformer og andre digitale arenaer
- bidra til et statistikkutvalg som gir forfattersiden innsyn i strømmeøkonomien, sikre minstebetalingen i strømmetjenesten og jobbe for at den øker
- forhandle om en høyere royalty på pocketboka

1.3 Sosiale rettigheter

Forfatterforeningen skal jobbe for at skjønnlitterære forfattere og kunstnere likestilles med andre arbeidstakere når det gjelder sosiale rettigheter.

Forfatterforeningen vil

- arbeide for å bedre forfatternes inntektssikring gjennom det offentlige velferdssystemet. Kunstnerne utgjør en egenartet gruppe selvstendig næringsdrivende, og DnF vil derfor ta initiativ til at det utredes en egen kunstnerstatus til bruk for NAV og Skatteetaten
- arbeide for å styrke eldre forfatteres økonomi og fortsette det politiske arbeidet for å oppnå bedre vilkår for denne forfattergruppa
- arbeide med mål om å muliggjøre en egen pensjonskonto, hos selvvalgt leverandør, hvor en kan samle alle ulike typer pensjon fra alle ulike tilknytningsformer og også som forfatter få pensjon fra første krone
- jobbe for å fjerne den negative effekten som investeringer i egen næringsvirksomhet har for beregningsgrunnlag av trygdeytelser
- delta aktivt i Kunstnernettverkets utvalg for trygd og pensjon og følge opp dette arbeidet

1.4 Innkjøpsordningen

Innkjøpsordningen sørger for at all ny norsk skjønnlitteratur blir gjort tilgjengelig for lesere gjennom deres lokale bibliotek, slik at norske lesere, uavhengig av hvor de bor og hva slags inntekt de har, får tilgang til det som skrives og oversettes. I biblioteket blir dessuten bøkene stående lenger enn de gjør i bokhandelen, og leserne gis god tid til å oppdage dem.

De opprinnelige målsetningene bak ordningen står fremdeles ved lag. De ble formulert i en stortingsmelding for årene 1968–69 om Norsk kulturfond, da ordningen fikk fast plass på statsbudsjettet:

1) Å bedre forfatternes økonomiske vederlag for bøkene – for derved å oppmuntre rekruttering og motvirke det forhold at nesten ingen norsk forfatter i dag kan leve av sin penn.

2) Å senke bokprisene, slik at nye norske bøker som på grunn av beskjedne opplag får høy fremstillingskostnad, kan bli mer konkurransedyktige på bokmarkedet.

3) Å skaffe forleggerne av ny norsk skjønnlitteratur større trygghet mot tap ved å sikre dem salg av et visst minimumsopplag også av de bøker, f.eks lyrikk og skuespill, som erfaringsmessig er tunge å selge, men som fortjener å utgis.

4) Å fremme lesingen av ny norsk skjønnlitteratur ved å medvirke til at bøkene når fram til publikum, dels gjennom prisreduksjon i bokhandelen og dels ved at denne litteraturen gjøres tilgjengelig for låntakere ved alle landets folkebibliotek

Forfatterforeningen vil

- hegne om innkjøpsordningene og synliggjøre betydningen av dem, arbeide for at de fungerer etter formålet, og påse at ordningene opprettholdes og styrkes
- vektlegge en styrking av økonomien i Norsk kulturfond for å videreutvikle innkjøpsordningene i takt med aktuelle samfunnsendringer slik at også mindre aktører og små forlag kan gis økonomisk rom og bidra til mangfold
- fortsette å jobbe for at de digitale lisensene under innkjøpsordningen forlenges, slik at samtidslitteraturen ikke forsvinner ut av folkebibliotekenes digitale samlinger. En forlenging av lisensperioden gir dessuten økt inntjening til forfatterne

1.5 Den kulturelle skolesekken

Den kulturelle skolesekken (DKS) er en viktig arbeidsplass og en sentral del av økonomien for mange forfattere.

Forfatterforeningen vil

- jobbe, alene og gjennom Kunstnernetverkets DKS-utvalg, for at alle landets fylker gir gode og like arbeids- og lønnsvilkår for alle kunstnere på oppdrag for DKS

2. Sikre et mangfold av skjønnlitterære utgivelser og få bokbredden ut til leserne

Litterært mangfold er avgjørende av kulturelle og demokratiske hensyn. Målet må være at leserne skal ha stor valgfrihet, og at litteraturen oppleves relevant, representativ og mangefasettert.

Litteraturpolitiske ordninger og en regulert bokbransje bidrar til at det skrives, utgis og distribueres et bredt utvalg bøker. Forfatterforeningen skal jobbe mot en ensretting av litteraturen, og for at det finnes et mangfold av ytringer.

Når en større andel av bokomsetningen flyttes over på lyd der konsentrasjonen rundt bestselgere er sterkere enn hva det er for papirboka, fører det til at en mindre gruppe får en stadig større andel av inntektene og målet om litteraturmangfold og synliggjøring av en litterær bredde utfordres.

Forfatterforeningen vil

- arbeide mot at engelskspråklige bøker fortrenger norske bøker fra bokhandelen
- arbeide for at forhandlingsvilkårene mellom leverandør og forhandler reguleres på en slik måte at de belønner god formidling og stor bredde
- arbeide for at strømme- og abonnementstjenester tar litteraturpolitisk ansvar, legger til rette for reelt mangfold og motvirker tendensene til ensretting vi ser i dag
- Støtte de som arbeider for styrke diktet og novellens posisjon i samfunnet

2.1 Bokloven

Lovens formål er å legge til rette for bredde, mangfold og kvalitet i litteraturen som utgis i Norge, og å sikre at alle i landet har god tilgang til denne litteraturen, og den skal blant annet ivareta interessene til forfattere, oversettere, visuelle kunstnere og lesere. Fastprisen er utgangspunktet for beregning av forfatterens inntekter, altså royalty, i normalkontraktene. Når royaltyen kan beregnes ut fra en gitt fastpris over en gitt periode, gir dette forfatterne en forutsigbarhet med hensyn til inntjening. Loven er også viktig for forfattere da den hjemler en sikkerhetsmekanisme rundt normalkontraktene som sier at departementet kan gi forskrift om særlige tilfeller hvor leverandør pålegges å tilby fremforhandlede normalkontrakter til forfattere, illustratører og oversettere.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for at boklovens intensjoner ivaretas gjennom en styrking av spredningen og formidlingen av alle typer bøker
- framheve betydningen av at bokhandlere tegner litteraturabonnement, og av at bokhandlere synliggjør et bredt utvalg bøker, også i netthandelen

2.2 Momsfritaket på bøker

Bøker er ikke en hvilken som helst vare. Da momsfritaket ble innført, var det begrunnet med at «en eventuell avgiftsplikt kan virke hemmende for en fri opinionsdannelse og at kulturelle hensyn vil bli skadelidende». Momsfritaket er altså språkpolitisk begrunnet, og gir forbrukerne en økonomisk fordel ved at de kan kjøpe bøkene billigere enn om satsen var høyere. Det kan anses som et skattefritak på lesing. I NOU 2022:20 *Et helhetlig skattesystem* foreslås bortfall av momsfritaket, og partiet Høyre har i senere tid tatt til orde for det samme.

Forfatterforeningen vil

- arbeide for fortsatt momsfritak på bøker
- fremme forståelse for momsfritakets begrunnelse blant politiske partier og i offentligheten

2.3 Bibliotek

Bibliotekets betydning som møteplass er voksende. Det er viktig at de som besøker bibliotekene møter et bredt utvalg bøker, og at utvalget er representativt for den norske forfatterstanden.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for økte overføringer til bibliotekene, herunder midler til en aktiv og variert litteraturformidling og forfatterbesøk

2.4 Lesestrategi

En god litteraturpolitikk sørger for at et bredt utvalg litteratur når fram til de mange ulike leserne. Lesing og skjønnlitteratur gir kunnskap og nye tanker til den enkelte, men utvikler og bevarer også vårt felles språk, i tillegg til å virke sosialt utjevnende og skape forståelse og empati mellom mennesker.

Forfatterforeningen vil

- følge opp den nye leselyststrategien og arbeide for at også voksne skal lese mer
- fortsette samarbeidet om å fremme lesing med Forleggerforeningen og Bokhandlerforeningen, enkeltforlag og bokhandlere og andre skribentorganisasjoner, som Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Norsk Oversetterforening, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere, Dramatikerforbundet, Forfatterforbundet og andre relevante aktører og samarbeidspartnere som Norsk Forfattersentrum, Foreningen !les og Leser søker bok

- samarbeide med festivaler og litteraturhus for at hele bredden av norsk skjønnlitteratur skal formidles
- samarbeide med Sámi Girječálliid Searvi (Samisk Forfatterforening) og Searvi sámii girječálliide, Siebrre sáme girjjetjállijda (Foreninga samiske forfattere)
- støtte og delta i Aksjon skolebibliotek
- Støtte de som står opp mot ukritisk digitalisering i undervisningssektoren og forsvare boka som læremiddel og håndskriften som et viktig læringsverktøy.

2.5 Kulturrådet og Norsk kulturfond

At Kulturrådet og Norsk kulturfond har gode arbeidsvilkår og tilstrekkelige bevilgninger er helt avgjørende for samtidens varierte kunst- og kulturuttrykk.

Forfatterforeningen vil

- arbeide sammen med Kunstnernettverket for at Kulturrådet skal opprettholde at tildeling av frie offentlige midler til kunst og kultur gjøres på bakgrunn av kunstfaglig skjønn, på faglig uavhengig grunnlag og på armlengdes avstand fra politiske myndigheter
- påse at fagutvalgene og rådet, som består av medlemmer med kunst- og kulturfaglig kompetanse og er oppnevnt på fritt grunnlag, ikke svekkes, og at utviklingen ikke går i retning av en omstilling der standardisering og målstyring er viktigere enn dialogen med det kunstfeltet en er satt til å betjene
- arbeide for at bevilgningene til Norsk kulturfond tilsvarer budsjettøkningen fra Kulturrådet

2.6 Samtalen om skjønnlitteratur

For at skjønnlitteratur fortsatt skal bli skrevet, lest og ha en betydning for enkeltpersoner og i samfunnet, må den snakkes og skrives om.

Forfatterforeningen vil

- arbeide for et fritt og aktivt ordskifte om litteratur, herunder samarbeide med og støtte Norsk kritikerlag for å fremme litteraturkritikken og kritikernes kår
- arbeide for synliggjøring av bøker, blant annet ved å påpeke betydningen av at mediene vier plass til anmeldelse, og at forlagene tar ansvar for aktiv markedsføring
- videreføre samarbeidet med Sporveien AS og opprettholde «Sporveisdikt», samt stimulere til tilsvarende visning av lyrikk også på flere av landets kollektivtilbud

3. Ytringsfrihet og internasjonalt arbeid

I Forfatterforeningens § 2 er det nedfelt at Forfatterforeningen skal arbeide for å styrke og verne om forfatteres ytringsfrihet. Forfatterforeningen skal jobbe for norske forfatteres ytringsfrihet, men også ta et internasjonalt ansvar og stille seg solidarisk med kollegaer og forfatterforeninger i land der ytringsfriheten er under press.

Forfatterforeningen vil

- vise solidaritet med forfulgte forfattere, blant annet gjennom samarbeid med Norsk PEN, Den norske Helsingforskomité og andre relevante aktører
- samarbeide med europeiske kollegaer blant annet gjennom medlemskap og deltakelse i European Writers Council (EWC)
- jobbe for å synliggjøre vinnere av foreningens ytringsfrihetspris og det arbeidet disse har gjort og gjør
- opprettholde kontakten med forfatter- og kunstnerforeninger i land der vi i flere år har hatt et nært samarbeid, som Belarus, Ungarn, Estland og Afghanistan. I tillegg skape møteplasser for forfattere og andre litterære aktører fra disse landene, der dette er etterspurt. Søke eksterne midler til samarbeidsprosjekter der dette er relevant og mulig

- se på muligheter for at foreningens internasjonale utvalg, som primært arbeider med tildeling av Ytringsfrihetsprisen, kan utvide arbeidet i enkeltsaker og i tråd med foreningens handlingsprogram
- bistå kollegaer bosatt i Norge som kommer fra krigsområder og regimer der ytringsfriheten er under press, for eksempel ukrainske, iranske og palestinske forfattere, gjennom å ha dialog med relevante ambassader og organisasjoner, tilby veiledning og kollegatreff og legge til rette for skriveplass og møtelokaler
- bistå forfattere som lever i krigsområder og regimer der ytringsfriheten er under press, delta i solidaritetsmarkeringer og videreformidle støtteopprop

4. Opphavsrett, kontroll over eget verk og rett til rimelig vederlag

Litteratur brukes på nye måter, og det er press på totalt utkjøp av rettigheter, altså at forfatteren tilbys en pris som gjelder ubegrenset bruk til evig tid. Regjeringen ønsker i 2025 å etablere en nasjonal infrastruktur for kunstig intelligens, og har derfor bevilget 40 mill. kroner til trening, oppdatering og tilgjengeliggjøring av norske og samiske språkmodeller. Modellene skal brukes i utviklingen av KI-baserte verktøy og tjenester. Store deler av treningsgrunnlaget vil være opphavsrettslig beskyttet materiale, deriblant norsk skjønnlitteratur. DnF vil arbeide for reguleringer som sikrer at skjønnlitterære forfattere kompenseres for bruk av åndsverk til trening av generativ kunstig intelligens, og for en varig vederlagsordning som kompenserer for at en norskutviklet språkmodell kan brukes til fremstilling av nye skjønnlitterære verker basert på forfatternes opphavsrettslig beskyttede materiale. Det skal også være mulig å kunne reservere seg mot at verk blir brukt til dette formålet.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for forfatters rett til kontroll over eget verk og rett til rimelig vederlag
- følge tett problemstillinger knyttet til opphavsrett og kunstig intelligens (KI). Kunstig intelligens og opphavsrett vil også være tema i de forskjellige organene der DnF er representert, både nasjonalt og internasjonalt. DnF vil også adressere problemstillinger knyttet til kunstig intelligens i politiske møter. I perioden blir det spesielt viktig å følge oppdraget Nasjonalbiblioteket har fått med å utrede og utarbeide en kompensasjonsordning for bruk av opphavsrettslig beskyttede verk i KI
- arbeide for en varig vederlagsordning som kompenserer for det faktum at en norskutviklet språkmodell basert på forfatternes opphavsrettslig beskyttede materiale kan brukes av en tredjepart til fremstilling av nye skjønnlitterære verker.
- fremme en god og rettferdig praksis der alle som bruker eller sprer vernede verk, må betale opphavere for bruken
- påse at ingen skal dele eller publisere andres vernede åndsverk på en måte som gjør verket tilgjengelig for alle
- arbeide for å styrke respekten og forståelsen for opphavsretten gjennom samarbeid med og arbeid i Kopinor og Norwaco og deltakelse i Kunstnernettverket og Rettighetsalliansen
- delta i det nordiske arbeidet med opphavsrett gjennom Nordisk Forfatter- og Oversetterråd (NFOR)
- sammen med Bibliotekforeningen og Norsk Forfattersentrum bidra til at høytlesning i bibliotek kan finne sted på vilkår og innenfor rammer som er rimelige for både forfatterne og bibliotekene. Høytlesning i bibliotekene har i årevis vært inngangsporten til bøker for mange barn og unge. Selv om åndsverkloven gir forfatteren enerett til høytlesning også i bibliotek, har de aller fleste kviet seg for å be om vederlag for dette
- arbeide for en god implementering av DSM-direktivet i åndsverkloven og sikre at forfatters rettigheter blir ivaretatt på en god måte og håndteres på en ansvarlig, effektiv og åpen måte overfor både rettighetshavere og brukere

5. Mobilisering

Kommunikasjon med norske forfattere og kunnskap om deres hverdag er viktig for styrets arbeid og avgjørende for å styrke foreningen. Skal Forfatterforeningen få gjennomslag for sine saker, både politisk og i forhandlinger, er vi avhengige av å ha flest mulig av forfatterne med på arbeidet, og medlemmene må oppleve foreningen som relevant. I tillegg bør beslutningstakere og den brede offentligheten ha kjennskap til saker som er viktige for forfatternes arbeid.

Forfatterforeningen vil

- legge til rette for at norske forfattere kan engasjere seg i litteraturpolitiske saker, gi god informasjon om saker som angår forfatterhverdagen, kunnskap om rammevilkårene og innsikt i de litteraturpolitiske ordningene og de kulturpolitiske begrunnelsene for hvorfor disse ordningene ble etablert
- bruke nettsiden og sosiale medier aktivt for å synliggjøre DnFs arbeid, og sørge for at disse er viktige kanaler for formidling av aktuelle og relevante saker både til medlemmer, øvrige forfattere og til offentligheten
- utvikle informasjonsmateriell til forfattere og legge dette ut på nettsiden
- påse at utvalg og verv er sammensatt av et bredt og representativt utvalg forfattere
- arrangere medlemsmøte, seminar for nye medlemmer, faglige samlinger for forfattere, og debutanttreff
- legge til rette for aktive forfatterklubber der forfattere kan diskutere forlagenes praksis og utfordringer i forfatterhverdagen
- styrke sin kunnskap om Den norske Forfatterforenings historie
- arbeide aktivt for å forebygge seksuell trakassering, og ha som mål at alle skal kjenne til varslingsrutiner og retningslinjer. Ivareta og imøtekomme henvendelser, gi råd og veiledning til forfattere uavhengig av medlemskap og henviser til relevante instanser når det er aktuelt
- samarbeide med de øvrige organisasjonene i bransjen om forebyggende tiltak, støtte Balansekunstprosjektet, benytte deres kompetanse og vurdere deres kurstilbud, og bistå forfattere i kontakt med Likestillings- og diskrimineringsnemnda

VEDLEGG: HANDLINGSPROGRAM VEDTATT PÅ ÅRSMØTET 2024

Den norske Forfatterforenings handlingsprogram 2024–2025

Den norske Forfatterforening skal ivareta norske forfatters interesser, være en avgjørende aktør når ny litteraturpolitikk utformes, og sikre at litteraturpolitikken blir treffsikker.

Derfor har arbeidet med kunstnermeldingen Kunstnarkår vært et prioritert område og vil fortsette å være det. Kunstnarkår ble offentliggjort i juni 2023 og inneholdt forslag som kan få påvirkning på litteraturpolitikken i framtiden. Forslagene om å flytte sekretariatsfunksjonen fra kunstnerorganisasjonene til Kulturdirektoratet, samt endre oppnevningssystemet for stipendkomiteen for Statens kunstnerstipend for skjønnlitterære forfattere, kan endre stipendpolitikken.

Forfatterforeningen skal jobbe for at Kunstnarkår ivaretar forfatterøkonomien, og at den legger til rette for et bredt, representativt litteraturmangfold.

Økonomi og mangfold er nært forbundet, og det er ikke gitt at befolkningsmangfold tilsier mangfold i bokutgivelser eller rekruttering av forfattere fra ulike sosiale lag. Forfattere flest er ikke med på samfunnets øvrige lønnsvekst, og forfatterinntekten ligger langt under lønnsgjennomsnittet. Økte priser på varer og strøm gjør forfattere ekstra utsatt. Det er uomtvistelig at vi kan gå glipp av litteratur og få som resultat at bare de som har vokst opp med en relativ økonomisk sikkerhet, tør satse på å bli skjønnlitterær forfatter.

Arbeidet med ny normalkontrakt vil også bli prioritert. Forfattere står sterkest med en normalkontrakt og felles vilkår for alle. Forfatterforeningen har 760 medlemmer som har utgitt og utgir bøker på normalkontraktens vilkår. Foreningen har lang kompetanse på forhandlinger og er en helt avgjørende aktør når nye vilkår nedfelles. Forfatterforeningen er opptatt av at alle skal ha like rammebetingelser og vilkår når de utgir bøker, ikke bare medlemmene i Forfatterforeningen, men alle skjønnlitterære forfattere. Solidaritet mellom forfattere er ikke en gitt størrelse, men den er en forutsetning for det kollektive avtaleverket. Takket være solidariteten de bestselgende forfatterne har vist og viser når de stiller seg bak normalkontrakten, løftes forfattergruppa som helhet. Forfattersolidariteten har styrket den norske samtidslitteraturen og vært avgjørende for litteraturmangfoldet.

Kunstig intelligens (KI) vil også være et arbeidsområde for foreningen i den kommende perioden. DnF vil arbeide for reguleringer som sikrer at skjønnlitterære forfattere kompenseres for bruk av åndsverk til trening av generativ kunstig intelligens (KI). Det skal også være mulig å kunne reservere seg mot at ens verk blir brukt til dette formålet. Kulturdepartementet har gitt Nasjonalbiblioteket i oppdrag å «sette i gang et koordinert forsknings-/utviklingsprosjekt for om mulig å undersøke verdien av opphavsrettslig beskyttet materiale i trening av norske generative språkmodeller. Relevante norske forskningsmiljøer skal inviteres til å delta i prosjektet. Forfatternes og forleggenes organisasjoner inviteres til å følge prosjektet. Vi ber videre om at Nasjonalbiblioteket, på bakgrunn av resultatene fra forskningsprosjektet, vurderer grunnlaget for en eventuell kompensasjonsordning for norske rettighetshavere, og eventuelt utarbeider forslag til en slik ordning».

Forfatterforeningen vil følge dette arbeidet tett for å ivareta rettighetene til norske skjønnlitterære forfattere på best mulig måte.

Strømming av lydbøker utgjør en stor del av litteraturomsetningen i Norge som i de andre nordiske landene. I Sverige utkom i 2022 rapporten *Skilda världar. Kvalitetslitteraturens villkor i Sverige i dag*. Rapporten viser at langt fra de fleste forfattere gis ut i lydbokformat, og at det å utgi en lydbok er noe forlag gjør om forlaget tror det vil betale seg økonomisk. Tilsvarende tendens ser vi i Norge. Når en større andel av bokomsetningen flyttes over på lyd der konsentrasjonen rundt bestselgere er sterkere enn hva det er for papirboka, fører det til at en mindre gruppe får en stadig større andel av inntektene og målet om litteraturmangfold og synliggjøring av en litterær bredde utfordres. I et samfunn preget av raske endringer, migrasjon og større kompleksitet er det viktigere enn noensinne med et mangfold av litterære uttrykk, og at forfatterne representerer et stadig bredere

ytringsmangfold, slik at litteraturen kan fortsette å kommunisere på tvers av kulturelle forskjeller. Som det er nedfelt i Den norske Forfatterforenings formålsparagraf, skal Forfatterforeningen fremme norsk skjønnlitteratur. Det innebærer også å framheve skjønnlitteraturens betydning.

Forfatterforeningen skal jobbe mot en ensretting av litteraturen, og for at det finnes et mangfold av ytringer.

Forfatterforeningen skal videre være en pådriver for å oppnå bedre sosiale rettigheter, og jobbe for at forfattere blir likestilt med vanlige arbeidstakere når det gjelder sosiale rettigheter som pensjon og sykepenger.

Forfatterforeningen skal også arbeide for forfatteres ytringsfrihet, ta et internasjonalt ansvar og stille seg solidarisk med kollegaer og forfatterforeninger i land der ytringsfriheten er under press.

Den norske Forfatterforening vil i kommende periode legge vekt på følgende:

Forfatterøkonomi

For å oppnå et mangfold av litterære uttrykk må forfattere gis tid og økonomisk rom for fordypning. Det tar tid å utvikle litteratur og gode forfatterskap. Kunstnerstipend er et treffsikkert virkemiddel for å oppnå det, men stipend er et knapphetsgode, og det er langt flere kvalifiserte søkere enn det er stipend.

Forfatterforeningen skal

- arbeide for flest mulig frie søkbare stipend og en opptrapping av varige stipendhjemler samt for å opprettholde et godt nivå på vederlagsmidlene
- arbeide for at stipendene og garantiinntekten knyttes til en lønnsvekstmekanisme
- arbeide for å styrke eldre forfatteres økonomi og fortsette det politiske arbeidet for å oppnå bedre vilkår for denne forfattergruppa

Forfatterforeningen har et stort og omfattende avtaleverk og vil

- modernisere og reforhandle avtaleverket, deriblant fjerne heftefradraget og ivareta forfatters royaltygrunnlag
- tilstrebe å få på plass et formatnøytralt avtaleverk og arbeide med mål om at forfatternes inntekter skal være like enten bøkene leses analogt eller digitalt eller lyttes til
- arbeide for en kollektiv avtale for digital gjenbruk av tekst benyttet i digitale læringsplattformer og andre digitale arenaer
- bidra til et statistikkutvalg som gir forfattersiden innsyn i strømmeøkonomien, sikre minstebetalingen i strømmetjenesten og jobbe for at den øker
- forhandle om en høyere royalty på pocketboka

Forfatterforeningen skal jobbe for at skjønnlitterære forfattere og kunstnere likestilles med vanlige arbeidstakere når det gjelder sosiale rettigheter.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for at det innføres opptjening av trygderettigheter og pensjon uavhengig av om en er arbeidstaker, frilanser eller selvstendig næringsdrivende kunstner
- arbeide med mål om å muliggjøre en egen pensjonskonto, hos selvvalgt leverandør, hvor en kan samle alle ulike typer pensjon fra alle ulike tilknytningsformer og også som forfatter få pensjon fra første krone
- jobbe for å fjerne den negative effekten som investeringer i egen næringsvirksomhet har for beregningsgrunnlag av trygdeytelser

Den norske Forfatterforening

- jobbe for en bedre beregningsmodell for inntekt på nåværende og eventuelle framtidige kompensasjonsordninger / midlertidige inntektssikringer for frilansere og selvstendig næringsdrivende
- delta aktivt i Kunstnernettverkets utvalg for trygd og pensjon og følge opp dette arbeidet

Forfatterforeningen skal prioritere og følge tett opp arbeidet med Kunstnarkår, opp mot stortingspolitikere, embetsverket og politisk ledelse. De viktigste prinsippene for kunstpolitikken er at kunsten skal være fri, og at vurdering av kunstnerisk kvalitet skal skje med armlengdes avstand og gjennom fagfellevurdering.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for at sekretariatsfunksjonen ikke blir flyttet fra kunstnerorganisasjonene til Kulturdirektoratet
- jobbe for å bevare hvordan stipendkomiteen for Statens kunstnerstipend for voksen skjønnlitteratur er innrettet i dag

Da innkjøpsordningen ble opprettet i 1965, var et av måla å sikre forfatterhonorar. Innkjøpsordningen gir forutsigbare honorar til forfatterne, og vederlaget utgjør bærebjelken i forfatterøkonomien når en forfatter utgir en bok.

Forfatterforeningen vil

- synliggjøre hvor viktig innkjøpsordningen faktisk er, arbeide for at den styrkes og videreutvikles, og for at forfatternes vederlag øker
- fortsette å jobbe for at de digitale lisensene under innkjøpsordningen forlenges, for det sikrer at samtidslitteraturen ikke forsvinner ut av folkebibliotekenes digitale samlinger, i tillegg til at en forlenging av lisensperioden gir økt betaling til forfatterne

Den kulturelle skolesekken (DKS) er en viktig arbeidsplass for mange forfattere.

Forfatterforeningen vil

- jobbe, alene og gjennom Kunstnernettverkets DKS-utvalg, for at alle landets fylker gir gode og like arbeids- og lønnsvilkår for alle kunstnere på oppdrag for DKS

Sikre et mangfold av skjønnlitterære utgivelser og få bokbredden ut til leserne

Kulturelle og demokratiske hensyn tilsier at det må finnes et litterært mangfold. Målet må være at leserne skal ha stor valgfrihet, og at litteraturen oppleves relevant, representativ og mangefasettert. Litteraturpolitiske ordninger og en regulert bokbransje bidrar til at det skrives, utgis og distribueres et bredt utvalg bøker.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for at den framtidige bokloven bidrar til at spredning og formidling av alle typer bøker styrkes sammenliknet med dagens situasjon
- framheve betydningen av at bokhandlere tegner litteraturabonnement, og jobbe for en regulering som inneholder bestemmelser om litteraturabonnement. Videre jobbe for at bokhandlere synliggjør et bredt utvalg bøker – også i netthandelen
- arbeide for at vilkår for forhandlinger mellom leverandør og forhandler reguleres på en slik måte at god formidling og stor bredde belønnes

Den norske Forfatterforening

- arbeide for at strømme- og abonnementstjenester sammen med forlagene tar litteraturpolitisk ansvar, legger til rette for mangfold og motvirker tendensene til ensretting, samt bidrar til mangfold og bærekraft i norsk litteratur
- Støtte de som arbeider for styrke diktet og novellens posisjon i samfunnet
- Arbeide for å gjenopprette Bokdagen

Bøker er i dag fritatt for moms.

Begrunnelsen for fritaket da det ble innført, var at det «i et lite språksamfunn som det norske er sterke grunner for at det trykte ord skal være fritatt for den omkostningsbelastning som en avgift vil bety for den trykte publikasjon», og at «en eventuell avgiftsplikt kan virke hemmende for en fri opinionsdannelse og at kulturelle hensyn vil bli skadelidende» (Ot.prp. nr. 17 (1968–69)). Det handler også om at bøker er noe annet enn en hvilken som helst vare. Merverdiavgiftsfritaket er språkpolitisk begrunnet og virker gjennom økt tilgang på bøker og økt lesing. Fritaket gir forbrukerne en økonomisk fordel ved at de kan kjøpe varene billigere enn om satsen var høyere, som et slags skattefritak på lesing. I NOU 2022: 20 *Et helhetlig skattesystem* foreslås bortfall av moms-fritaket.

Forfatterforeningen skal

- arbeide for å fremme at begrunnelsen for MVA-fritaket må veie tyngre enn hensynet til en regelforenkling
- fremme forståelse for MVA-fritaket på bøker, og at dette fritaket ikke fjernes

Bibliotekets betydning som møteplass er voksende. At de besøkende møter et bredt utvalg bøker, og at forfatterne representert er representative for forfattergruppa, er også vesentlig.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for økte overføringer til bibliotek og midler til aktiv og variert litteraturformidling og forfatterbesøk

Innkjøpsordningen sørger for at all ny norsk skjønnlitteratur blir gjort tilgjengelig for lesere gjennom deres lokale bibliotek, slik at norske lesere, uavhengig av hvor de bor og hva slags inntekt de har, får tilgang til det som skrives og oversettes. I biblioteket blir dessuten bøkene stående lenger enn de gjør i bokhandelen, og leserne gis god tid til å oppdage dem.

Forfatterforeningen vil

- hegne om innkjøpsordningene og snakke opp betydningen av dem, påse at ordningene opprettholdes og styrkes
- vektlegge en styrking av økonomien i Norsk kulturfond for å videreutvikle innkjøpsordningene i takt med aktuelle samfunnsendringer slik at også mindre aktører og små forlag kan gis økonomisk rom og bidra til mangfold

En god litteraturpolitikk sørger for at litteraturen når fram til leseren, og at det leses variert litteratur. Lesing og skjønnlitteratur utvikler og bevarer språket, gir kunnskap og nye tanker, er sosialt utjevne og skaper forståelse og empati.

Forfatterforeningen vil

- følge opp innspillet om en ny lesestrategi som en samlet litteraturbransje har stilt seg bak
- bidra til samarbeid om gjennomføring av seminarer om leselyst og leselyststrategi
- fortsette samarbeidet med Forleggerforeningen og Bokhandlerforeningen, enkeltforlag og bokhandlere og andre skribentorganisasjoner, som Norsk faglitterær forfatter- og

Den norske Forfatterforening

oversetterforening, Norsk Oversetterforening, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere, Dramatikerforbundet, Forfatterforbundet og andre relevante aktører og samarbeidspartnere som Norsk Forfattersentrum, Foreningen Iles og Leser søker bok

- samarbeide med festivaler for at hele bredden av norsk skjønnlitteratur skal være synlig og tilgjengelig og holde god kvalitet
- samarbeide med Sámi Girječálliid Searvi (Samisk Forfatterforening) og Searvi sámii girječálliide, Siebrre sáme girjjetjállijda (Foreninga samiske forfattere)
- støtte og delta i Aksjon skolebibliotek
- Støtte de som står opp mot ukritisk digitalisering i undervisningssektoren og forsvare boka som læremiddel og håndskriften som et viktig læringsverktøy.

Norsk kulturråd er helt avgjørende for samtidens varierte kunst- og kulturuttrykk.

Forfatterforeningen vil

- arbeide sammen med Kunstnernettverket for at Kulturrådet skal opprettholde at tildeling av frie offentlige midler til kunst og kultur gjøres på bakgrunn av kunstfaglig skjønn, på faglig uavhengig grunnlag og på armlengdes avstand fra politiske myndigheter
- påse at fagutvalgene og rådet, som består av medlemmer med kunst- og kulturfaglig kompetanse og er oppnevnt på fritt grunnlag, ikke svekkes, og at utviklingen ikke går i retning av en omstilling der standardisering og målstyring er viktigere enn dialogen med det kunstfeltet en er satt til å betjene

For at skjønnlitteratur fortsatt skal bli skrevet, lest og ha en betydning for enkeltpersoner og i samfunnet, må den snakkes og skrives om.

Forfatterforeningen vil

- arbeide for en aktiv samtale, og at denne samtalen skal ha gode rammebetingelser
- samarbeide med og støtte Norsk kritikerlag og fremme kritikken og kritikkens kår
- arbeide for synliggjøring av bøker, blant annet ved å påpeke betydningen av at mediene vier plass til anmeldelse, og at forlagene tar ansvar for aktiv markedsføring
- videreføre samarbeidet med Sporveien AS og opprettholde «Dikt underveis», samt stimulere til tilsvarende visning av lyrikk også på flere av landets kollektivtilbud

Ytringsfrihet og internasjonalt arbeid

I Forfatterforeningens § 2 er det nedfelt at Forfatterforeningen skal arbeide for å styrke og verne om forfatteres ytringsfrihet. Forfatterforeningen skal jobbe for norske forfatteres ytringsfrihet, men også ta et internasjonalt ansvar.

Forfatterforeningen vil

- vise solidaritet med forfulgte forfattere, blant annet gjennom samarbeid med Norsk PEN, Den norske Helsingforskomité og andre relevante aktører
- samarbeide med europeiske kollegaer blant annet gjennom medlemskap og deltakelse i European Writers Council (EWC)
- jobbe for å synliggjøre vinnere av foreningens ytringsfrihetspris og det arbeidet disse har gjort og gjør
- markere 30-årsjubileet for Forfatterforeningens ytringsfrihetspris, publisere flere intervjuer og saker som til sammen blir en nettpublikasjon med en oversikt og presentasjon av flere av prisvinnerne og deres ytringsarbeid

- opprettholde kontakten med forfatterforeningene i Belarus, Ungarn og Estland og søke eksterne midler til samarbeidsprosjekter der dette er relevant
- se på muligheter for at foreningens internasjonale utvalg, som primært arbeider med tildeling av Ytringsfrihetsprisen, kan utvide arbeidet i enkeltsaker og i tråd med foreningens handlingsprogram
- i samarbeid med Den Afghanske Forfatter- og Kunstnerforening i Norge og NFFO ha fokus på situasjonen for afghanske, frie ytrere – i Afghanistan og i Norge, forsøke å skape møtepunkter der forfattere, oversettere, forleggere og formidlingsaktører møter afghanske skribenter bosatt i Norge og treffer erfaring og kompetanse på feltet
- opprettholde dialog med den ukrainske ambassaden i Norge, tilby veiledning og kollegatreff, legge til rette for skriveplass og møtelokale for ukrainske forfattere i Norge
- bistå palestinske og iranske kollegaer, delta i solidaritetsmarkeringer og videreformidle støtteopprop

Opphavsrett, kontroll over eget verk og rett til rimelig vederlag

Litteratur brukes på nye måter, og det er press på totalt utkjøp av rettigheter, altså at forfatteren tilbys en pris som gjelder ubegrenset bruk til evig tid.

Forfatterforeningen vil

- jobbe for forfatteres rett til kontroll over eget verk og rett til rimelig vederlag
- følge tett problemstillinger knyttet til opphavsrett og kunstig intelligens (KI). Kunstig intelligens og opphavsrett vil også være tema i de forskjellige organene der DnF er representert, både nasjonalt og internasjonalt. DnF vil også adressere problemstillinger knyttet til kunstig intelligens i politiske møter. I perioden blir det spesielt viktig å følge oppdraget Nasjonalbiblioteket har fått med å utrede og utarbeide en kompensasjonsordning for bruk av opphavsrettslig beskyttede verk i KI
- fremme en god og rettferdig praksis der alle som bruker eller sprer vernede verk, må betale opphavere for bruken
- påse at ingen skal dele eller publisere andres vernede åndsverk på en måte som gjør verket tilgjengelig for alle
- arbeide for å styrke respekten og forståelsen for opphavsretten gjennom samarbeid med og arbeid i Kopinor og Norwaco og deltakelse i Kunstnernettverket
- delta i det nordiske arbeidet med opphavsrett, både gjennom Nordisk Forfatter- og Oversetterråd og i nettverket Nordisk Autor- og Utøverallianse
- sammen med Bibliotekforeningen og Norsk Forfattersentrum bidra til at høytlesing i bibliotek kan finne sted på vilkår og innenfor rammer som er rimelige for både forfatterne og bibliotekene. Høytlesing i bibliotekene har i årevis vært inngangsporten til bøker for mange barn og unge. Selv om åndsverkloven gir forfatteren enerett til høytlesing også i bibliotek, har de aller fleste kviet seg for å be om vederlag for dette
- arbeide for en god implementering av DSM-direktivet i åndsverkloven og sikre at forfatteres rettigheter blir ivarett på en god måte og håndteres på en ansvarlig, effektiv og åpen måte overfor både rettighetshavere og brukere

Mobilisering av både nye og etablerte medlemmer

Kommunikasjon med medlemmene og kunnskap om deres forfatterhverdag er viktig for styrets arbeid og avgjørende for å styrke foreningen. Skal Forfatterforeningen få gjennomslag for sine saker, både politisk og i forhandlinger, er vi avhengige av å ha flest mulig av medlemmene med på arbeidet, og medlemmene må oppleve foreningen som relevant.

Forfatterforeningen vil

- legge til rette for at medlemmene kan engasjere seg i litteraturpolitiske saker, gi god informasjon om saker som angår forfatterhverdagen, kunnskap om rammevilkårene og innsikt i de litteraturpolitiske ordningene og de kulturpolitiske begrunnelsene for hvorfor disse ordningene ble etablert
- arbeide for at nettsiden og sosiale medier skal være en viktig formidler av aktuelle og relevante saker både til medlemmer og til offentligheten
- utvikle informasjonsmateriell til nye medlemmer og legge dette ut på nettsiden
- påse at utvalg og verv er sammensatt av et bredt og representativt utvalg forfattere
- arrangere medlemsmøte, seminar for nye medlemmer og debutanttreff
- legge til rette for aktive forfatterklubber der forfattere kan diskutere forlagenes praksis og utfordringer i forfatterhverdagen
- Forfatterforeningen vil styrke sin kunnskap om Den norske Forfatterforenings historie

Seksuell trakassering

I 2020 initierte en samlet litteraturbransje en undersøkelse for å kartlegge seksuell trakassering på litteraturfeltet. Undersøkelsen gjennomført av Ipsos i 2020 viste at fire prosent av respondentene har blitt utsatt for seksuell trakassering. Det er fire prosent for mye. I 2022 lanserte en samlet litteraturbransje nye retningslinjer for å forebygge diskriminering, seksuell trakassering og maktmisbruk i bokbransjen.

Forfatterforeningen vil

- arbeide aktivt for å forebygge seksuell trakassering, etablere gode rutiner og ha som mål at alle skal kjenne til varslingsrutinene og retningslinjene, ivareta og imøtekomme henvendelser, gi råd og veiledning til forfattere uavhengig av medlemskap og henvise til relevante instanser når det er aktuelt
- samarbeide med de øvrige organisasjonene i bransjen om forebyggende tiltak, støtte Balansekunstprosjektet, benytte deres kompetanse og vurdere deres kurstilbud, og bistå forfattere i kontakt med Likestillings- og diskrimineringsnemnda

